

Til DUS' forretningsudvalg

Den 14. juni 2018

Referat af møde i Danske Underviserorganisationers Samråd

Onsdag den 6. juni kl. 9.30 - 12.20

Dagsorden

1. Meddelelser
2. Temadebat: Det internationale arbejde
3. Opfølgning på ISTP 2018
4. Regnskab for DUS 2017
5. DUS' arrangement på Folkemødet 2018
6. Kronik om dannelse
7. OK18
8. Eventuelt

Deltagere

Anders Bondo Christensen, formand, Danmarks Lærerforening
Camilla Gregersen, formand, Dansk Magisterforening
Hans Beksgaard, næstformand, Dansk Magisterforening
Uffe Rostrup, formand, Frie Skolers Lærerforening
Monica Lendal Jørgensen, næstformand, Frie Skolers Lærerforening
Morten Bay, næstformand, Uddannelsesforbundet

Afbud

Elisa Rimpler Bergmann, formand, BUPL
Annette Nordstrøm Hansen, formand, Gymnasieskolernes Lærerforening
Christoffer Jørgensen, formand, Handelsskolernes Lærerforening
Hanne Pontoppidan, formand, Uddannelsesforbundet
Dorte Lange, næstformand, Danmarks Lærerforening

Fra organisationernes sekretariat deltog følgende:

Lasse Berg Jørgensen, BUPL
Gitte Grønnemose Butler, GL

Lars Prestien, GL, under dagsordenens punkt 5
Kristina Aaltonen, DLI, under dagsordenens punkt 2 og 3
Hans Laugesen, GL, under dagsordenens punkt 2
Stig G. Lund, BUPL, under dagsordenens punkt 2
Frank Jørgensen, Uddannelsesforbundet
Bo Holmsgaard, DUS' sekretariat
Rasmus Møller, DUS' sekretariat

Punkt 1 Meddelelser

Vedlagt

Bilag 1: Referat af møde i DLI den 13. november 2017
Bilag 2: Referat af møde i DLI den 18. december 2017
Bilag 3: Referat af møde i DLI den 19. februar 2018
Bilag 4: Referat af møde i DLI den 13. marts 2018
Bilag 5: Referat af møde i arbejdsmiljøgruppen den 22. november 2017

Handelsskolernes Lærerforening har udmeldt sig af DUS pr. 1. juli 2018.

Udmeldelsen sker som følge af fusionen med Uddannelsesforbundet samme dato. Udmeldelsen har som udgangspunkt ikke konsekvenser for DUS budget, da antallet af medlemmer i Uddannelsesforbundet øges tilsvarende.

Formanden orienterede under meddelelserne om, at Dansk Arbejdsgiverforening (DA) er kommet med et nyt forslag til emne for et fælles temamøde mellem DUS, DA og LO: 'Hvordan sikrer vi et mere balanceret uddannelsesvalg'.

Forretningsudvalget tiltrådte forslaget fra DA. I forbindelse med drøftelsen blev det bl.a. bemærket,

- at en vejledningsindsats skal kunne rumme alle elever.
- at man trods mange ændringer i vejledningsindsatsen ikke har set en klar ændring i de unges uddannelsesvalg.
- at DEA's rapport fra 2011, 'Parat til uddannelse – De frafaldstruede unge og deres uddannelsesrejse', kunne indgå i temamødet som et oplæg.
- at der kunne findes inspiration i arbejdet med udgivelsen 'Udsyn i udskolingen', som er udgivet af Danmarks Lærerforening, KL, VIA University College og Aarhus Universitet i 2016. F.eks. fra en af de skoler, der var med i projektet.

Punkt 2 Temadebat: Det internationale arbejde

Vedlagt

Bilag 1: DLI prioriteter 2018-2019 (til orientering)

Bilag 2: DLI positionspapir Det Europæiske Semester 2017 (til orientering)

Bilag 3: DLI-notat om Kommissionens uddannelsesinitiativ

Bilag 4: DLI-notat om landerapporten 2018

Bilag 4: DLI's præsentation fra mødet

Sammenfatning

DLI orienterer på mødet forretningsudvalget om de væsentligste aktuelle internationale sager med interesse for organisationerne i DUS.

Indstilling

Arbejdsudvalget indstiller til forretningsudvalget,

- at orienteringen fra DLI tages til efterretning
- at forretningsudvalget på baggrund af orienteringen drøfter relevante internationale forhold

Sagsfremstilling

Forretningsudvalget besluttede på mødet den 4. december 2017, at man i april 2018 ville have en temadrøftelse af det internationale arbejde. Da mødet i april blev aflyst, er temadrøftelsen udskudt til dette møde. Der er afsat 1 time til drøftelsen på mødet.

DLI vil på mødet give et overordnet overblik over tendenser i international uddannelsespolitik med henblik på en generel drøftelse af betydning og relevans for uddannelsespolitikken i Danmark, samt hvordan de internationale tendenser kan anvendes af DUS og DUS' medlemsorganisationer.

Hovedvægten i orienteringen vil blive lagt på Kommissionens nye uddannelsesinitiativ fra november 2017 (jf. bilag 3) samt Det Europæiske Semester og Kommissionens landerapport for Danmark 2018 (bilag 4).

Orienteringen vil også indeholde eksempler på sammenhængen mellem internationale uddannelsespolitiske initiativer i FN, UNESCO, OECD, EU og Nordisk Ministerråd.

DLI's prioriteter 2018-2019

Forretningsudvalget godkendte på mødet den 4. december 2017 følgende prioriteter for DLI i perioden 2018-2019 (bilag 1):

1. EU's strategiske ramme for uddannelse
2. EU's Det Europæiske Semester
3. New Skills Agenda for Europe
4. OECD's uddannelsesarbejde – de konkrete initiativer og den politiske proces
5. Mål 4 om uddannelse i FN's verdensmål
6. Kvalificere, udvikle og formidle DLI's positioner på prioriterede og aktuelle sager
7. Styrke DLI's arbejde med interessevaretagelse

Forretningsudvalget godkendte på samme møde et forslag til DLI-positioner ift. Det Europæiske Semester (bilag 2). Begge dokumenter er grundlaget for det påvirkningsarbejde, som DUS-organisationernes fælles kontor i Bruxelles udfører.

Kommissionens landerapport for Danmark 2018

Kommissionen udgiver hvert år en samlet landerapport for alle EU-medlemslande inden for rammen af Det Europæiske Semester. Landerapporten er et vigtigt indsatsområde for DLI, da den indgår i Danmarks efterfølgende overvejelser om kommende indsatser ift. budget, vækst, beskæftigelse mv.

Kommissionen kom i november 2017 med landerapporten for Danmark for 2018. Rapporten har tre hovedpointer vedrørende uddannelse:

- 1) Trods nedskæringer i uddannelse siden 2015 er Danmark fortsat et af de lande i EU, der investerer mest i uddannelse med 7,0 % af BNP. Til sammenligning er EU-gennemsnittet 4,9 %.
- 2) Både målt i forhold til præstation og lighed præsterer Danmark højere end EU-gennemsnittet på faglige resultater i naturvidenskab og læsning. Derudover har Danmark de laveste kønsforskelle i Norden. Danmark har imidlertid færre, der præsterer på højt niveau, sammenlignet med de øvrige nordiske lande. Derudover klarer udenlandsk fødte sig signifikant dårlige end personer, der er født i Danmark.
- 3) Hovedudfordringen på uddannelsesområdet er iflg. landerapporten at integrere børn med migrantbaggrund i uddannelsessystemet. Efter der er korrigeret for socioøkonomiske forhold, er sandsynligheden for, at den gruppe underpræsterer fagligt, 3,4 gange større end for andre børn. Det er en af de største forskelle i OECD.

Andengenerationsindvandrere synes ikke at præstere mærkbart bedre. I nogle sammenhænge præsterer de endda dårligere. 20 % af danskfødte børn med migrantbaggrund er hverken i uddannelse eller arbejde. Det bemærkes i landerapporten, at overgangen fra daginstitution til grundskole er en vigtig problemstilling, særligt ift. børn født udenfor Danmark.

For DLI/organisationerne i DUS kan særligt udfordringen om inklusion i uddannelse være nærliggende at udvikle politiske svar på, da Kommissionen også i landerapporten for tidligere år har peget på området som Danmarks hovedudfordring på uddannelsesområdet. Evt. svar handler både om at definere de væsentlige problemstillinger og løsninger samt argumentation og dokumentation for, at løsningsforslagene kan bidrage positivt.

DLI har i øvrigt med tilfredshed bemærket, at flere af DLI's kritikpunkter af den danske uddannelsespolitik er medtaget i form af følgende bemærkninger i rapporten:

- Folkeskolereformen har været kritiseret for at reducere lærernes professionelle autonomi.
- Fælles Mål har været kritiseret for at begrænse lærernes professionelle autonomi (for revisionen i 2017).
- Lærerorganisationer argumenterer for, at omprioriteringsbidraget frem til 2020 kan have en negativ indflydelse på gymnasireformen.
- Den fortsatte forværring af personale/barn-ratioen i daginstitutionerne kan have en negativ effekt på integrationen af børn med migrantbaggrund.
- 2 %-nedskæringerne af budgettet for erhvervsuddannelsesområdet risikerer at påvirke implementeringen af erhvervsuddannelsesreformen.
- Det lader til, at Danmark mangler en sammenhængende strategi for digitalisering på uddannelsesområdet.

Kommissionens uddannelsesinitiativ 2017

Kommissionens udkom med et uddannelsesinitiativ i november 2017. Det erklærede formål med udspillet er at understøtte medlemsstaterne i at udnytte potentialet i uddannelse og kultur som drivkraft for beskæftigelse, social retfærdighed og aktivt medborgerskab.

Initiativet er henvendt til EU's stats- og regeringsledere og har været drøftet over to omgange på henholdsvis det sociale topmøde i november 2017 og Det Europæiske Råds møde i december 2017, hvorfra der blev udsendt konklusioner vedrørende initiativet.

EU's undervisningsministre skal drøfte initiativet og de underliggende konkrete forslag i slutningen af maj 2018. Det er en usædvanlig og omvendt proces, der besværliggør involvering og høring af de sociale parter på europæisk og nationalt niveau.

Hovedinitiativet omfatter følgende ti områder (jf. bilag 4)

- Reelle muligheder for mobilitet for alle.
- Gensidig anerkendelse af eksamensbeviser.
- Større samarbejde om udvikling af læseplaner.
- Bedre sprogundervisning.
- Fremme af livslang læring.
- Integration af innovation og digital uddannelse.
- Støtte til lærere.
- Etablering af et netværk af europæiske universiteter.
- Investering i uddannelser.
- Bevarelse af kulturarven og fremme en følelse af europæiske identitet og kultur.

De første tre konkrete forslag kom i januar 2018 (pakke 1). Det er hhv. forslag om nøglekompetencer for livslang læring, forslag til en handleplan for digital uddannelse samt forslag til henstilling om at fremme fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen.

De næste forslag forventes at komme med en såkaldt pakke 2, der efter planen skal udsendes i slutningen af maj 2018. Pakken er på nuværende tidspunkt ikke udsendt.

DLI orienterer på mødet om hovedtrækkene i initiativet.

Videre proces

DLI-kontoret vil på baggrund af input fra forretningsudvalget arbejde videre med de drøftede sager.

BESLUTNING

Forretningsudvalget tog orienteringen til efterretning og drøftede det internationale arbejde.

Forretningsudvalget besluttede, at man sætter spørgsmålet om migranter i uddannelsessystemet på dagsordenen på et kommende møde i 2018, hvor man kan få flere nuancer frem og organisationerne kan orientere hinanden om, hvilke initiativer man har i gang.

Forretningsudvalget fremhævede derudover følgende mulige indsatsområder fra debatten:

- Hvad vil DUS evt. kunne byde ind med ift. tosprogede elever?
- Hvordan kan man arbejde med FN's verdensmål. Der kan evt. hentes inspiration fra Uddannelsesforbundet
- Digitalisering
- Mulighederne for DUS-organisationerne i, at Well-being er blevet et internationalt tema.

Punkt 3 Opfølgning på International Summit om the Teaching Profession 2018

Vedlagt

Bilag 1: Undervisningsministeriets resumé af OECD's baggrundsrapport til ISTP 2018

Bilag 2: Fælles erklæring med Undervisningsministeriet fra ISTP 2018

Bilag 3: Udkast til fælles brev til ISTP

Sammenfatning

International Summit on the Teaching Profession (ISTP) blev afholdt den 21.-23. marts 2018 i Lissabon. I forbindelse med konferencen har Undervisningsministeriet og DUS udarbejdet en fælles erklæring om fortsat udvikling af samarbejdet, som blev fremlagt i Lissabon. Erklæringen indeholder bl.a., at der skal arrangeres en fælles national conference.

Indstilling

Arbejdsudvalget indstiller til forretningsudvalget,

- at DUS i dialogen med Undervisningsministeriet om en fælles national conference arbejder for, at konferencen udformes som en mini-ISTP, der sætter fokus på temaet 'Teachers' well-being, confidence and efficacy' samt lærerens professionelle råderum
- at DUS arbejder for, at konferencen bl.a. skal indeholde et oplæg fra en international forsker om tendensen i international uddannelsespolitik (OECD-rapporten), der suppleres med oplæg fra danske forskere om, hvor forskningen herhjemme er på vej hen
- at DUS arbejder for, at deltagerkredsen består af deltagere fra DUS-organisationerne, folketingets undervisningsudvalg, udvalgte danske forskere og deltagere fra lederforeningerne.

Sagsfremstilling

ISTP 2018 blev afholdt i Lissabon den 21.-23. marts 2018. Årets tema var 'Valuing our Teachers and Raising their Status'.

Den vedlagte baggrundsrapport fra OECD dannede rammen om mødet (jf. bilag 1 for kort dansk resumé. Hele rapporten kan læses via følgende [LINK](#)). Baggrundsrapporten består af et indledende afsnit, der skitserer tendenser, udfordringer og muligheder ift. læring og undervisning, efterfulgt af tre kapitler, der svarer til de tre tematiske sessioner på ISTP 2018:

- Schools at the centre of their communities
- Enabling pedagogies for the future
- Teachers' well-being, confidence and efficacy

Undervisningsministeriet har i dialog med DUS' repræsentanter udarbejdet et udkast til en fælles erklæring, der blev fremlagt på ISTP 2018 (jf. bilag 2). I fælleserklæringen beskrives udvikling af det indbyrdes samarbejde indtil næste 'summit' med fokus på:

- løbende inddragelse og samarbejde mellem parterne i forbindelse med konkrete initiativer og politikudvikling
- afholdelsen af en fælles årlig national conference, der sætter fokus på udvikling af lærerprofessionen med det formål at oversætte og aktualisere relevante internationale problemstillinger fra de årlige 'summits' til en dansk kontekst.

Konferencen forventes afholdt i efteråret 2018.

Der skal nedsættes en arbejdsgruppe fra DUS, som kan indgå i den konkrete planlægning af den nationale konference sammen med Undervisningsministeriet. Danmarks Lærerforening har skrevet til medlemmerne af den lignende arbejdsgruppe, der blev sammensat efter ISTP sidste år, om de fortsat vil indgå i arbejdet eller alternativt udpege en anden kontaktperson i deres organisation.

Fælles brev med Undervisningsministeriet

Undervisningsministeriet har spurgt, om DUS vil være medunderskriver af et brev til ISTP som opfølgning på konferencen (jf. bilag 3).

Da forretningsudvalgets og arbejdsudvalgets møder i april blev aflyst, har formanden på vegne af DUS sagt ja til at være medunderskriver og opfordret til, at der tilføjes en bemærkning om, at man ser frem til næste ISTP. Brevet er pt. sendt til Estlands og Sveriges delegationer, der også forventes at være medunderskrivere.

Økonomi

Undervisningsministeriet har de tidligere år finansieret udgifterne til afholdelse af en konference.

Videre proces

Forretningsudvalget orienteres om arbejdet med konferencen i takt med, at arbejdet skrider frem.

BESLUTNING

Forretningsudvalget tiltrådte indstillingen. Det blev under drøftelsen fremhævet, at man gerne ser et fokus på mere didaktisk funderet undervisning frem for curriculum-styring.

Formanden bemærkede, at processen med at komme frem til en fælles erklæring med Undervisningsministeriet i år har været påvirket af OK18.

Forretningsudvalget besluttede, at man i DUS-regi gerne ville være bedre forberedt ift. fælleserklæringer på ISTP 2019.

Punkt 4 Regnskab 2017

Vedlagt

Bilag 1: Regnskab for DUS 2017

Sammenfatning

Forretningsudvalget forelægges regnskabet for 2017.

Indstilling

Arbejdsudvalget indstiller til forretningsudvalget,

- at regnskabet for 2017 godkendes (bilag 1).

Sagsfremstilling

DUS afslutter regnskabsåret 2017 med et underskud på 29.000 kr. Egenkapitalen nedskrives med årets resultat og udgør dermed pr. 1. januar 2018 68.000 kr.

Udvikling i budgettet i løbet af 2017

Der var ved godkendelsen af budgettet på mødet den 9. december 2016 budgetteret med et underskud på 12.500 kr.

Efterfølgende har forretningsudvalget i løbet af 2017 besluttet at iværksætte følgende aktiviteter, der ikke indgik i det oprindelige budget:

- Forretningsudvalget besluttede på mødet den 9. december 2016 at arrangere en høring på Christiansborg den 27. februar 2017. De forventede udgifter hertil var i størrelsesordenen 40.000 kr.
- Forretningsudvalget besluttede på mødet den 28. juni 2017 at iværksætte en kampagne op mod Finanslov 2017 og kommunernes økonomiaftale. De forventede udgifter hertil var 150.000 kr.
- Forretningsudvalget besluttede den 13. marts 2017 at afsætte 61.250 kr. til etablering af en ny hjemmeside.
- Forretningsudvalget vedtog den 28. august 2017 et ekstraordinært kontingent på 1,5 kr. pr. medlem. De samlede indtægter fra det ekstraordinære kontingent var 257.000 kr.

Budgettet er i regnskabet korrigeret på baggrund af de besluttede indsatser.

Regnskabet ift. det korrigerede budget

I forhold til det korrigerede budget har der ved årets afslutning været et merforbrug på kontoen 'Møder og rejser' i 2017 på 25.000 kr. Merforbruget skyldes, at udgifterne til forretningsudvalgets studietur til Bruxelles på i alt 40.000 kr. ikke var fuldt medregnet i budgettet.

Der har desuden været et merforbrug ift. det korrigerede budget til etablering af ny hjemmeside for DUS og DLI på 6.250 kr.

Arbejdsskadesager

Der er for 2017 opkrævet et á conto beløb fra organisationerne i ordningen om arbejdsskadesager. Acontobeløbet beregnes i starten af budgetåret som 0,25 pct. af medlemstallet x 4.600 kr., svarende til i alt 372.000 kr.

Opgørelsen reguleres efter regnskabsåret på baggrund af det faktiske antal sager. Der er budgetteret med i alt 82 sager, mens det faktiske antal var 18 sager. Det bemærkes, at antallet af sager i 2017 har været markant lavere end tidligere budgetår.

For de organisationer, hvor det faktiske antal sager er mindre end 2/3 af det budgetterede antal, tilbagebetales 4.600 kr. pr. ikke-anlagt sag. I 2017 svarer det til, at organisationerne samlet set får 294.000 kr. tilbagebetalt.

Psyisk rådgivning

Blandt organisationer tilmeldt ordningen er der opkrævet et acontobeløb på 985 kr. pr. afholdt samtale i 2016. Efter regnskabsåret reguleres efter organisationernes faktiske forbrug i 2017.

Der er budgetteret med i alt 742 samtaler. Det faktiske antal samtaler i 2017 var 834, hvorfor det opkræves yderligere 97.000 kr. til dækning af afholdte udgifter i 2017 hos de organisationer, hvor antallet af samtaler har været større end budgetteret.

Videre proces

Forretningsudvalget forelægges regnskabet for 2018 på første møde i 2019.

BESLUTNING

Forretningsudvalget tiltrådte indstillingen.

Punkt 5 DUS' arrangement på Folkemødet 2018

Vedlagt

Bilag 1: Program for DUS' arrangement på Folkemødet 2018.

Sammenfatning

Forretningsudvalget orienteres om programmet for DUS' fælles arrangement på Folkemødet 2018.

Indstilling

Planlægningsgruppen indstiller til forretningsudvalget,

- at forretningsudvalget tager programmet for DUS' arrangement på Folkemødet 2018 til efterretning (bilag 1).

Sagsfremstilling

Forretningsudvalget besluttede på mødet den 21.-22. september 2017, at DUS ikke længere har et telt på Folkemødet. I stedet vil man i 2018 fokusere på ét større arrangement på en scene, hvor DUS lejer sig ind. Forretningsudvalget fastlagde efterfølgende temaet og de overordnede rammer for arrangementet på mødet den 4. december 2017.

Danske Underviserorganisationers Samråd arrangerer i samarbejde med Clement Kjersgaard det fælles debatarangement: *"Stol på min faglige dommekraft - i en tid med test og målinger"* på Folkemødet i 2018. Arrangementet afholdes lørdag den 16. juni kl. 10.30–12.35 i Høiers Café, Allinge.

Arrangementet opdeles i tre områder, hhv. 'Grundskole og daginstitutioner', 'Ungdomsuddannelser' og 'Videregående uddannelser'. Hvert område indledes med, at Clement Kjersgaard interviewer en til tre interessenter om emnet. Til hvert område vil der derudover være et debatpanel, som kommenterer på emnet og interviewene undervejs. Debatpanelet udskiftes mellem hvert område.

Overordnet program

Kl. 10.30 - 10.35 Velkomst v. Clement Kjersgaard

Kl. 10.35 - 11.05 Kaminpassiar v. Bertel Haarder og Marianne Jelved om fordele og ulemper ved de seneste 15-20 års uddannelsesreformer

Kl. 11.05 - 11.25 De videregående uddannelser med fokus på professionshøjskolerne og læreruddannelsen

Kl. 11.25 - 11.55 Ungdomsuddannelserne

Kl. 11.55 - 12.35 Grundskolen og daginstitutioner
Debatten opdeles i hhv. 'Daginstitutionerne', 'Folkeskolen' og 'Friheden til at gøre noget andet, end hvad flertallet gør'.

Programmet er sammensat i dialog med Clement Kjersgaard. Paneldeltagere, interviewpersoner og spørgsmål til de enkelte emner fremgår af programmet i bilag 1.

Der er ikke plads til, at den fulde beskrivelse af arrangementet kan fremgå af det samlede program for Folkemødet. Teksten fra bilaget er derfor reduceret i programmet, så det også fremgår, hvornår hver af de tre områder bliver debatteret ([LINK](#) til programmet. Klik på datoen den 16. juni øverst).

Økonomi

Udgifterne til arrangementet afholdes inden for den ramme på 100.000 kr., forretningsudvalget afsatte til formålet på mødet den 21.-22. september 2018.

Rammen finansieres af organisationerne udenom DUS' budget efter den gældende fordelingsnøgle.

Videre proces

Planlægningsgruppen fortsætter forberedelsen af det fælles arrangement på Folkemødet 2018. Forretningsudvalget vil på et kommende møde evaluere DUS' deltagelse i Folkemødet.

BESLUTNING

Forretningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Arbejdsgruppen orienterede på mødet om, at man forsøger at finde andre debattører til at supplere Martin Ågerup i panelerne.

Arbejdsgruppen orienterede om, at man har fået et tilbud fra Ræson om at streame debatten på Facebook. Tilbuddet kan afholdes inden for det allerede afsatte budget. Forretningsudvalget tiltrådte forslaget.

Forretningsudvalget bemærkede, at organisationerne på Folkemødet skal være opmærksomme på, at man ikke selv fylder hele arrangementet.

Punkt 6 Kronik om dannelse

Vedlagt

Bilag 1: Revideret udkast til kronik om dannelse.

Sammenfatning

Forretningsudvalget besluttede den 4. december 2017, at der skulle udarbejdes en kronik om dannelse i anledning af Danmarks formandskab for Europarådets ministerkomité. Der forelægger nu et revideret udkast på baggrund af bemærkningerne.

Indstilling

Arbejdsudvalget indstiller til forretningsudvalget,

- at forretningsudvalget drøfter det reviderede udkast til en kronik om dannelse.

Sagsfremstilling

Danmark havde formandsskabet for Europarådets Ministerkomité i perioden november 2017 til maj 2018. På baggrund af en opfordring fra Dansk Magisterforening til at lave et initiativ i den anledning, vedtog Forretningsudvalget den 4. december 2017, at man ville skrive en fælles kronik om dannelse med afsæt i de fire mål for uddannelse, Europarådet har vedtaget.

Der blev i første omgang udsendt et udkast til skriftlig behandling i Forretningsudvalget i december 2017. På grund af bl.a. travlhed op til og under overenskomstforhandlingerne blev der imidlertid ikke vedtaget en endelig version af kronikken.

De planlagte møder i DUS' Forretningsudvalg den 28. februar og 26. april blev aflyst af samme årsag. Forretningsudvalget har derfor ikke taget endelig stilling til, om man fortsat ønsker at indrykke en kronik.

Da Danmarks formandskab for Europarådets Ministerkomité er afsluttet, har 'nyhedskrogen' for en kronik alt andet lige ændret sig siden beslutningen i december 2017. Vinklingen af kronikken vil derfor være, at der ikke har været opmærksomhed om det danske formandsskab, men Europarådet faktisk har nogle mål, der bør have opmærksomhed i den dansk kontekst.

Arbejdsudvalget lægger op til, at forretningsudvalget drøfter det reviderede forslag til en kronik, herunder muligheden for, at kronikken kan udsendes af enkelte organisationer frem for hele DUS, hvis der ikke er generel opbakning til indholdet.

Baggrunden for kronikken om dannelse

I sagsfremstillingen til mødet den 4. december 2017 fremgik følgende hovedpunkter, der kunne indgå i en fælles kronik om dannelse:

- Europarådets fire formål kan ikke altid adskilles så tydeligt i praksis. Det er dog væsentligt at brede debatten om formålet med uddannelsessystemet ud, når man planlægger for dag- og uddannelsesområdet.
- Der er kommet et erhvervsperspektiv på alt, hvad vi foretager os. Den enkelte skal kunne klare sig på arbejdsmarkedet. Men målet med uddannelse er ikke alene fagligt dygtige arbejdere. Det er livsduelige mennesker. Derfor er det også godt, at der i punkt fire er fokus på det alment dannende.
- Undervisere og pædagoger er væsentlige for børns- og unges opdragelse og uddannelse til fællesskabet. Det handler om måden, vi er sammen på i et fællesskab. Noget af det vigtigste, man også skal lære i uddannelsessystemet, er at udsætte egne behov for andre skyld.
- Dag- og uddannelsesinstitutionerne kan imidlertid ikke løse hele dannelsesopgaven alene. Deres særlige indgangsvinkel er igennem og på tværs af fagene. Det er her, de løser en særlig opgave til forskel fra f.eks. familien, fodboldklubben og spejderforeningen.
- Det er vigtigt, at man ikke laver en ensretning. Børn og unges alsidige udvikling hænger sammen med, at de møder dygtige undervisere og pædagoger med forskellige vinkler på deres fag. Det kræver, at der er en frihed til, at pædagoger og undervisere udfolder de politiske målsætninger med deres særlige faglighed og til netop de børn og unge, de står overfor.
- Når undervisere og pædagoger får medbestemmelse og ansvar for opgaven, så skaber det en arbejdsglæde, som smitter af på børn og unge.

Derudover fremhævede forretningsudvalget på mødet følgende pointer, der kunne indgå i en kronik:

- at formuleringen om at lære at udsætte egne behov bør opblødes til at handle om f.eks. empati, mangfoldighed mv.
- at man evt. kan overveje at henvise til OECD, der arbejder med bredere kompetencer som f.eks. at tage ansvar og hjælpe andre.
- at faglighed også handler om at kunne bære en faglighed ind på en arbejdsplads. Det er en bred viden, som kan bruges i mange sammenhænge.

- at formålene hænger uløseligt sammen. Det er kundskaberne, der giver dannelsen. Det er en styrke i det danske uddannelsessystem, at man ikke skiller det ad.
- at man i forbindelse med formuleringer om 'fagene' skal være opmærksom på, at BUPL også skal kunne se sig i kronikken.

Videre proces

Kronikken underskrives af de organisationer, der ønsker at stå som underskrivere.

BESLUTNING

Forretningsudvalget tiltrådte det reviderede forslag til kronikken. DUS' sekretariat blev bemyndiget til at træffe beslutning om, hvornår kronikken bedst forsøges bragt.

Forretningsudvalget drøftede samarbejdet ift. de to kronikker, man igangsatte på mødet den 4. december 2017. De konkrete processer var tydeligt påvirket af OK18.

Forretningsudvalget anmodede sekretariatet om, at man fremover beskriver den forventede proces frem mod den endelige godkendelse, når materialerne sendes ud til forretningsudvalget. F.eks. at materialer udsendes først til kommentering og derefter i en revideret udgave til endelig beslutning. Samtidig skal tidsfristerne i processen gøres tydelige.

Forretningsudvalget bemærkede, at det som udgangspunkt er den organisation, der har påtaget sig ansvaret for den enkelte opgave, der også står for at føre den til ende.

Sekretariatet bemærkede på mødet, at man ved kommende drøftelser af materialer i forretningsudvalget også vil afklare den ønskede 'tone' i indlægget.

Punkt 7 OK18

Sammenfatning

Forretningsudvalget har OK18 på som fast orienteringspunkt på hvert møde frem til, at overenskomstforhandlingerne er afsluttet.

Der orienteres hovedsageligt, hvis der er meddelelser af generel interesse for DUS.

BESLUTNING

Formanden orienterede om status på kommissionen og Ny Start-samarbejdet efter overenskomstforhandlingerne.

Arbejdsudvalget foreslog på mødet, at man i DUS drøfter, hvordan man kan være med til at fastholde samarbejdet i fagbevægelsen efter OK18.

Forretningsudvalget tiltrådte forslaget. Spørgsmålet tages op på et kommende møde i DUS med henblik på en drøftelse af dels, hvad organisationerne gør hver for sig og dels hvad man kan gøre sammen.

DUS har tidligere år lavet kampagner mod nedskæringer op mod forhandlingerne om finansloven og om kommunernes økonomi. Forretningsudvalget tog til efterretning, at man grundet OK18 ikke kan nå at lave en fælles kampagne frem mod forhandlingerne i 2018. Organisationerne blev i stedet opfordret til at støtte op om hinanden kampagner på sociale medier mv.

Punkt 8 Eventuelt

Intet til referat.

Anders Bondo Christensen

/ Rasmus Møller

BILAG

Møde i DUS' Forretningsudvalg den 6. juni 2018

PUNKT 1

REFERAT FOR DLI-MØDE

Mandag den 13. november 2017 kl. 13:00-15.30

DLF, Vandkunsten 12, mødelokale 220

Tilstedeværende: Stig G. Lund (BUPL), Hans Laugesen (GL), Jan Bauditz (DLF), Kristina Aaltonen (DLI), Emilie Valmin (DLI)

Fraværende: Jens Vraa-Jensen (DM), Frank Jørgensen (Uddannelsesforbundet), Josua Christensen (FSL)

1. GODKENDELSE AF DAGSORDEN

Education and Training Monitor 2017 blev tilføjet til punkt 7.

Beslutning:

- At godkende dagsordenen

2. GODKENDELSE AF REFERAT

Bilag: 2.1. Udkast til referat for DLI-møde 2/10 2017

Beslutning:

- At godkende referatet

3. Konference om UNESCO's Global Education Monitoring Report 2017/18

Bilag: 3.1.: Udkast til program, 3.2. Save the date infoblad, 3.3. DLI-notat om GEM Report 2017

Hans Laugesen orienterede kort om forberedelsesmødet afholdt med Undervisningsministeriet og Oxfam Ibis den 24. oktober i forbindelse med lanceringskonferencen den 23. november. Der var en kort drøftelse om forberedelsen af konferencen, og enighed om at programmet skal ud hurtigst muligt.

Det blev drøftet, hvad DLI's fokusområder kan være på lanceringskonferencen. Fokus kan lægges på;

- Inddragelse af aktører i processen omkring verdensmålene
- Rapportens hovedfokus på accountability set i et dansk perspektiv (reformer, dagtilbudsområdets skiftende ministerieplacering m.v.)
- Fri og lige adgang til uddannelse ift. bl.a. inklusion og migration
- Er der risiko for indførelse af brugerbetaling på universiteter i Danmark når mål 4 kun taler om 'affordable' ift. universiteter og erhvervsuddannelser, frem for gratis, som på grundskole- og det gymnasiale område? (punkt modtaget efter mødet)
- Kommercialisering og standardisering af uddannelse – herunder brugerbetaling
- Sammenhængen mellem reformer (og deres indbyrdes modsætninger) og hvordan målsætningen om kvalitet i uddannelse fremmes
- Udfordringen ved at 0-6-årsområdet skifter mellem ressortministerierne, og pt. ikke ligger i undervisningsministeriet og dermed ikke bliver medtaget i drøftelser og i det politiske fokus
- Input vedrørende regeringens handleplan for arbejdet med verdensmålene

Omorganiseringer i Undervisningsministeriet har medført at internationalt kontor nu bliver lagt sammen med grundskole og analyse. Ny afdelingschef bliver Rasmus Vanggaard Knudsen, som tiltræder 1. december 2017. det blev drøftet om dette er en anledning til, at der bør afholdes et møde med ham om internationale forhold. Dette undersøges nærmere.

Beslutning:

- At DLI-kontoret udsender invitation og brochure om konferencen den 23/11 sammen med regeringens handleplan samt evaluering til DLI-medlemmerne snarest muligt med henblik på videre distribution.
- At DLI-kontoret undersøger nærmere om der er grundlag for et møde med den nye afdelingschef for internationale forhold i Undervisningsministeriet

4. Status for Det Europæiske Semester

Bilag: 4.1. INTERNT notat om landerapport 2017, 4.2. INTERNT notat om NRP og CSR, 4.3. Referat fra DLI møder med DG EAC 20171025-23

Vedrørende møderne med Kommissionen 23. og 25. oktober og det fælles møde om fact-finding mission afholdt af Kommissionens repræsentation i Danmark den 23. oktober:

Det blev påpeget, at det bilaterale møde den 23. oktober ikke havde de mest optimale fysiske rammer, og at det fælles møde afholdt af Kommissionen efterfølgende bar præg af at mange inviterede interessenter allerede havde afholdt bilaterale møder med relevante repræsentanter fra Kommissionen.

DLI har i to år bedt om at få Det Europæiske Semester på dagsorden ved EU-specialudvalget i Undervisningsministeriet. Det er fortsat ikke lykket, hvilket betegnes som problematisk. Der er en generel udfordring at få et sektorfokus på Det Europæiske Semester, da sektorministerierne kun er sporadisk involveret i processen og at den nationale opfølgning ikke er ekspliciteret på sektorniveau. Det samme kan siges om Folketingets involvering i processen.

DLI-notaterne blev drøftet med nogle få ændringsforslag, og de blev gennemgået med henblik på, hvilke problemstillinger DLI skal arbejde videre med. Det blev drøftet, hvad et positionspapir for DLI skal indeholde, og det blev aftalt at positionspapiret bør indeholde de mest centrale elementer, som DLI mener bør fremhæves fra 2017-semesterprocessen. Det blev aftalt, at positionspapiret skal kunne anvendes til at videredistribuere eksternt, så det afspejler DLI's fokuspunkter fra Det Europæiske Semester 2017 med sigte på 2018-processen. Det skal dermed også være et dynamisk dokument der kan udvikle sig i takt med at nye problemstillinger bliver løftet i processen. DUS FU får forelagt en kort udgave af positionspapiret på deres møde den 4. december 2017 med henblik på endelig behandling og godkendelse i udvidet form på DLI-mødet den 18. december 2017. Af problemstillinger blev der lagt vægt på:

- Landerapporten refererer til politiske aftaler indgået vedrørende reformer uden at forholde sig til det faktisk implementerede, som i flere tilfælde har vist sig at være noget andet. Positionspapiret bør fremhæve de modsætninger, der kan være mellem reformerne samt de problemstillinger der i den sammenhæng opstår vedrørende overgangene mellem uddannelsesniveauer
- Om forholdet mellem økonomi og kvalitet, blev modsætninger mellem skåltaler og en besparelsesdagsorden drøftet. Det blev fremhævet, at Klaus Körner var opmærksom på dette.
- Det blev påpeget under punkt 3 (side 11), at BUPL netop har gjort opmærksom på, at pædagoger i skolen også oplever manglende tid til samarbejde. Således optræder der en fælles problemstilling for lærere og pædagoger i arbejdet med folkeskolereformen.
- Den stærke silotænkning blev fremhævet som et problem i overgange i uddannelsessystemet. En styrket vejledningsindsats er DLI's bud på en løsning, så det er alle unge der kan blive udfordret i deres uddannelsesvalg.
- De rette kompetencer til specialpædagogiske inklusionsopgaver og indsatser over for drenge med anden etnisk baggrund, og hvorvidt lærerne får de rette redskaber og ressourcer til at løfte denne gruppe elever.
- Spørgsmålet om hvorvidt ungdomsuddannelser rummer muligheder for resourcesvage elever. Med reference til sagen om Langkær gymnasium, og frafald skaber økonomiske usikkerheder for skolerne. Udfordringen i, at der gives midler til et pædagogisk løft af lærerne, men at skolerne ikke har ressourcerne til at tage imod midlerne blev fremhævet.
- Tænkningen i uddannelsesreformer de seneste år er ekskluderende med et ensidigt fokus på karakterer og læreplaner. Man kan på ungdomsuddannelserne ikke rumme de samme elever, som man kunne før reformerne, idet systemtænkning i højere grad præger området.

Det blev opsummeret til en række fokuspunkter, som et positionspapir kan tage udgangspunkt i:

- 1) *Monitorering og opfølgning på reformerne*
Lever reformerne op til målsætningerne horisontalt (proces, sammenhæng og implementering)
- 2) *Nedskæringer*
Problemstillinger vedrørende gennemførelse af nedskæringer og reformer parallelt. Herunder vilkår og rammer for DLI's medlemmer (arbejdsforhold, status og efteruddannelse)
- 3) *Behovet for indsatser over for det uudnyttede potentiale*
de udsatte unge i uddannelsessystemet – får vi det bedste ud af alle? (inklusion og eksklusion)
Med henblik på indsatser om vejledning, overgange og "eksklusion"
- 4) *Digitaliseringsindsatsen*
Med henblik på kompetencer og manglende strategi på området i Danmark

Beslutning:

- At DLI-kontoret sørger for at orientere Torbjørn Olausson fra Kommissionens danske repræsentation om DLI's vurdering af det fælles møde set i relation til bilaterale møder afholdt forud for dette
- At DLI-kontoret undersøger mulighederne for et møde med nyansatte afdelingschef Rasmus Vanggaard Knudsen i et passende format om internationale forhold og om for DLI relevante emner
- At godkende notaterne med nogle få ændringsforslag:
 - o at ændre ordlyden af 'højere videregående uddannelser' til 'lange videregående uddannelser' (side 5)

- at få tilføjet, at der meget få undervisningstimer på professionsuddannelser for pædagoger, lærere og sygeplejersker (side 20)
 - at få præciseret, hvad der menes med 'uddannelsesforum' (side 21)
 - at tydeliggøre citater med henvisning til regeringens reformprogram og ordlyden 'den positive effekt' ved kontanthjælpsreformen (side 23).
- At DLI kontoret vil arbejde på at få et kortfattet positionspapir klar inden DUS-FU den 4. december, som vil blive sendt rundt til godkendelse blandt DLI-medlemmerne. Et mere fyldigt positionspapir vil være klar til næste DLI-møde 18. december.

5. International Civic and Citizenship Education Study 2016 (ICCS 2016)

Bilag: 5.1.: ICCS 2016 DPU hovedrapport, 5.2. ICCS 2016 Europarapport DPU, 5.3. ICCS 2016 pixi DPU

Det blev drøftet hvilke elementer fra ICCS-rapporten, DLI kan arbejde videre med.

Der blev udtrykt undren over at pædagoger ikke er nævnt i rapporten. Det kan bl.a. skyldes, at undersøgelsen foretages på 8. klasses trin, hvor pædagoger ikke er så udbredt. I en fremtidig rapport ønsker pædagoger at blive nævnt i forhold til det relationelle arbejde, de udfører. Regeringens ungdomskriminalitetsinitiativ blev fremhævet som et eksempel på noget, der ligefrem kan fremme *modborgerskab*.

ICCS-rapporten kan kobles til UNESCOs Global Citizenship, hvilket også kan knyttes op på arbejdet i Europarådet.

Beslutning:

- At tage drøftelserne til efterretning

6. Prioriteter for DLI i 2018-2019

Bilag: 6.1. Forslag til DLI's prioriteter for 2018-2019

Det blev drøftet, hvordan ordlyden under de forskellige prioriteringspunkter skal lyde.

- Begreberne for interessevaretagelse og påvirkningsarbejde blev drøftet
- Årsagen til at fremhæve OECD sker for at lade den politisk institution OECD træde mere frem end blot PISA. Koblingen mellem OECD og Kommissionen har en relevans for DLI's arbejde, fordi OECD får en plads på lige vilkår som medlemslande.
- Mål 4 kan beskrives yderligere i prioriteringerne. GAML (Global Alliance for Monitoring Learning) blev fremhævet som et relevant arbejde hvori Education International er involveret og Stig G. Lund repræsenterer EI på småbørnsområdet. Dette arbejde er inden for rammen af UNESCO.
- Der lød bred opbakning til indledningen, hvori DLI's funktion præciseres. Der var et ønske om at Den sociale søjle bliver nævnt, fordi den rummer uddannelseselementet. Den kan evt. komme inden under prioritet 3 om New Skills Agenda.
- Om punkt 4 vedr. OECD var der et ønske om at nævne TALIS *Starting Strong*-undersøgelsen af 0-6 års området. OECD's parallelle undersøgelse til TALIS, der indbefatter pædagoger og lederes opfattelser af deres fag.

- Under bullet points på side 33 var der et ønske om at det blev tilføjet: 'øvrige relevante ministerier' Sætning omkring HL fjernes fra prioriteringspapiret (side 33).

Beslutning:

- At der korrigeres for de opmærksomhedspunkter, der kom frem på mødet.
- At DLI-kontoret videregiver det reviderede udkast til DLI-prioriteter til DUS-sekretariatet, så prioriteringspapiret kan behandles på DUS FU møde den 4. december.

7. ORIENTERING FRA DLI-ORGANISATIONER OG SEKRETARIAT

Bilag: 7.1. Personligt referat for ETUCE Committee-mødet 23.-24. oktober 2017 fra Lasse Bjerg Jørgensen

DLI-kontoret orienterede om, at det danske formandskab for NLS vil have fokus på reformer i uddannelsessektoren, og herunder hvordan de nordiske landes forskellige erfaringer fra OECD's International Summit on the Teaching Profession kan inddrages, at have et fokus på nordisk viden og erfaring om kommercialiseringstendenser i og af uddannelse samt på det officielle nordiske samarbejdes uddannelsespolitiske prioriteter.

Stig G. Lund orienterede om at en fremtidig europæisk konference med den svenske og norske fagbevægelse om nordisk pædagogik inden for dagtilbudsområdet. Samarbejdet på området har bl.a. sit udspring i et ønske om at ETUCE i højere grad skal arbejde med området. Erasmus+ er en mulig ramme at søge midler til dette arbejde.

DLI-kontoret orienterede kort om EU's Education & Training Monitor der blev offentliggjort den 9. november. DLI savner indhold i udgivelsen, og dette giver et rum for at forfine positionspapiret på baggrund af de nye elementer der på baggrund af rapporten kan forventes at blive medtaget i Det Europæiske Semester i 2018. Den 7. december om formiddagen afholdes et lanceringsarrangement af Education and Training Monitor 2017. Arrangementet, som afholdes med DLI/DLF som vært, afholdes i LB's lokaler. Det sker med deltagelse fra Jens Nymand-Christensen, vicegeneraldirektør i DG EAC.

Beslutning:

- At punktet om NLS og Erasmus+ udsættes til næste DLI-møde 18. december.
- At tage orienteringerne til efterretning

8. EVT.

Intet at berette.

Referat for DLI-møde

MANDAG DEN 18. DECEMBER 2017 KL. 12:00-15:30

LOKALE 201, DLF, VANDKUNSTEN 12

Tilstedeværende: Stig G. Lund (BUPL), Hans Laugesen (GL), Jan Bauditz (DLF), Jens Vraa-Jensen (DM), Frank Jørgensen (Uddannelsesforbundet), Kristina Aaltonen (DLI), Casper G. Nielsen (DLI) og Emilie Valmin (DLI)
Fraværende: Erik Schmidt (FTF), Josua Christensen (FSL)

Fælles frokost fra kl. 12-13. Mødestart kl. 13.

1. GODKENDELSE AF DAGSORDEN

Beslutning:

- Dagsorden blev godkendt

2. GODKENDELSE AF REFERAT

Bilag: 2.1. Udkast til referat for DLI-møde 13/11 2017

Beslutning:

- Referatet blev godkendt

3. FTF'S EU-POLITISKE PRIORITETER – DRØFTELSE MED ERIK SCHMIDT, FTF

Bilag: 3.1.: FTF'S EU-POLITIK

Da Erik Schmidt fra FTF måtte melde afbud, foretog DLI en generel drøftelse om de EU-politiske prioriteter hos FTF. Der blev identificeret en række emner, som optog DLI-medlemmerne i dokumentet:

- Et mangelfuldt fokus på det velfærdspolitiske arbejde
- Private aktører i uddannelsesverdenen
- Underviseres uddannelse og kompetenceudvikling
- Employability i uddannelsespolitikken
- Digitalisering i og af uddannelse
- Arbejdsmiljø (hvor det er relevant for undervisere)

Beslutning:

- At tage orienteringen fra FTF til efterretning
- At identificere og definere emner og sager af fælles interesse og eventuel opfølgning
- At lade Erik Schmidt komme på næste DLI-møde og orientere om særligt digitalisering

4. DLI POSITIONSPAPIR VEDRØRENDE DET EUROPÆISKE SEMESTER

Bilag: 4.1.: Forslag til DLI-positionsrapport vedrørende Det Europæiske Semester, 4.2. DLI-notat om Education & Training Monitor 2017

DLI-kontoret orienterede medlemmerne om positionspapirets formål, som er at have et skriftligt produkt, der kan tages i brug over for bl.a. europaparlamentarikere og Kommissionen.

Det blev drøftet, hvordan organisationerne selv kan arbejde med problematikken omkring det uudnyttede potentiale blandt børn og unge. Det blev bemærket, at resourcesvage elevgruppers præstationer og uddannelseschancer i Danmark også får opmærksomhed fra EU og OECD. Der blev efterlyst større viden om området og henvist til forskning fra Center for Ungdomsforskning, der undersøger hvorvidt elevers socioøkonomiske baggrund hindrer dem i at klare sig godt på gymnasiet niveau på grund af manglende sprogforståelse. Der lød forslag om en målrettet vidensindsamling og en konference om emnet.

Beslutning

- At grundstrukturen for positionspapiret godkendes og at DLI-medlemmerne til og med januar kan sende eventuelle tilføjelser og ændringer, der skrives ind i positionspapiret inden en endelig godkendelse
- At der udarbejdes et bilag til hvert af de fire punkter i positionspapiret, som DLI-medlemmerne sender input til i form af dokumentation pr. mail
- At DLI-kontoret vil komme på besøg i DLI-organisationerne med henblik på at styrke samarbejdet og videndelingen

5. AKTUELLE EU-SAGER

Bilag: 5.1.: DLI-notat om Meddelelse om europæisk identitet, 5.2. DLI-notat om rådsmøde uddannelse 11-2017, 5.3. DLI-notat om det sociale topmøde 2017-11

Det blev drøftet hvilke emner, der optog DLI-medlemmerne på baggrund af bilagene:

- Mobilitet og udveksling på professionsniveau trods forskelle i læreruddannelser og uddannelsessystemer
- Anerkendelse af kvalifikationer i forhold til hvad der kan undervises i
- Målsætninger om fx øget sprogundervisning i EU kan bruges strategisk nationalt

Beslutning:

- At drøftelserne bliver taget til efterretning
- At DLI-kontoret kan eftersende yderligere information/kilder til de enkelte områder, hvis det efterspørges

6. AKTUELLE INTERNATIONALE UNDERSØGELSER

Bilag: 6.1.: Links vedrørende internationale undersøgelser

Det blev drøftet, hvordan debatten om at bryde køns- og socioøkonomiske forskelle også fortsat fremgår i de internationale undersøgelser, hvilket DLI fortsat skal have fokus på.

Beslutning:

- At drøftelserne tages til efterretning

7. DLI-PRIORITETER 2018-2019

Bilag: 7.1.: Forslag til DLI-prioriteter 2018-2019

DLI-kontoret orienterede om et temamøde i DUS-FU om det internationale arbejde, som vil blive afholdt tirsdag den 10. april 2018 i tidsrummet mellem kl. 13-16.

Beslutning:

- At DLI-prioriteter 2018-2019 godkendes

8. ORIENTERING FRA DLI-ORGANISATIONER OG SEKRETARIAT

Bilag: 8.1.: Forslag til mødekalender for DLI 2018, 8.2. TUAC WG Education 2018-01 Dagsorden udkast

Beslutning:

- At godkende mødekalender for DLI i 2018 med det forbehold, at hverken Stig eller Hans har mulighed for at deltage i mødet 20. august 2018, hvorfor dette indtil videre kun er en foreløbig dato
- At få fastsat datoer for en Bruxelles-tur, hvilket sker ved at DLI-medlemmerne melder tilbage om hvilke af følgende datoer i maj passer dem: onsdag d. 23. maj til torsdag d. 24. maj eller tirsdag d. 29. maj til onsdag d. 30. maj 2018.
- At tage drøftelserne om TUAC's arbejdsgruppemøde til efterretning
- At tage orienteringer fra DLI's medlemmer og DLI-kontoret til efterretning

REFERAT FOR DLI-MØDE

MANDAG 19. februar 2018 KL. 13:00-15:30

Lokale 430, DLF, Vandkunsten 12

Deltagere: Stig G. Lund (BUPL) – fra kl. 13:45, Jan Bauditz (DLF), Hans Laugesen (GL), Frank Jørgensen (Uddannelsesforbundet), Jens Vraa Jensen (DM), Aldis I. Nielsen (DLI), Emilie Valmin (DLI) og Kristina Aaltonen (DLI)

Afbud: Josua Christensen (FSL)

1. GODKENDELSE AF DAGSORDEN

Pr. 1. juli 2018 bliver antallet af medlemsorganisationerne i DUS reduceret fra syv til seks pga. fusionen af HL og Uddannelsesforbundet og derfor skal teksten på DUS' og DLI's hjemmeside ændres.

Der blev budt velkommen til Aldis I. Nielsen, ny studentermedarbejder i DLI fra februar 2018.

Beslutning:

- At godkende dagsordenen

2. GODKENDELSE AF REFERAT

Bilag: 2.1. Udkast til referat for DLI-møde 18/12 2017

Beslutning:

- At godkende referatet for DLI-mødet 18/12 2017

3. EU's nye uddannelsesinitiativ – Uddannelsesområde 2025

Bilag: 3.1.: DLI-note om Uddannelse 2025 – oversigt over dokumenter, 3.2. DLI-notat om Kommissionens uddannelsesinitiativ, 3.3. DLI-notat om Det Sociale Topmøde 2017.

DLI ønsker, at initiativerne bliver drøftet på en mere faglig måde med uddannelsesområdets parter. Det fremhæves, at der er procesproblemer i initiativet på grund af det forhold at udspillet er udarbejdet til EU's stats- og regeringschefer, mens at undervisningsministrene først kommer ind i processen sent. Ud fra notatet blev de ti initiativer gennemgået:

1) Reelle muligheder for mobilitet for alle

DLI fremhæver ønsket om øget lærerdeltagelse i Erasmus+, som var DLI's input til midtvejsevalueringen af Erasmus+, ligesom DLI ønsker, at flere deltagere i Erasmus-programmerne bør komme fra mindre ressourcerstærke hjem. DLI stiller spørgsmålstegn ved forudsætningerne for internationalisering i dansk uddannelsessystem og politik. Har de seneste reformer haft en negativ påvirkning på muligheden og lysten til mobilitet? Den manglende mobilitet for danske studerende kan være en problemstilling der bør drøftes med Kommissionen ifm.

landerapporten for Det Europæiske Semester. I forhold til Det Europæiske Solidaritetskorpset, er det problematisk at midlerne kommer fra Erasmus+-programmet. DLI bør have en holdning på området og være opmærksom på om Erasmus+-kontoret i Danmark, som ansvarlig myndighed har mulighed for at sikre at arbejdsforhold m.v. er i orden for unge i job eller praktik i Danmark inden for rammen af Solidaritetskorpset. Det blev diskuteret, hvorvidt dette skal komme fra hovedorganisationerne eller DLI. I forhold til et elektronisk studiekort rejser det spørgsmål om datasikkerhed, som bør indgå i overvejelserne af et eventuelt initiativ og det kan være flere problemer forbundet med forslag til indhold for eStudiekortet.

2) Gensidig anerkendelse af eksamensbeviser

Der afventes et konkret initiativ. Det forventes, at der kommer en opfølgning vedrørende gensidig anerkendelse ved Bologna-ministerkonference i maj 2018. DLI forstår initiativet som forsøg på oprettelse af et automatiseret anerkendelsessystem og finder dette yderst problematisk. I stedet bør Bologna-principperne også anerkendes på dette område.

3) Større samarbejde om udvikling af lærerplaner

DLI noterede sig, at den manglende implementering af nøglekompetencer i Danmark, gør det svært med et reelt dansk bidrag til en europæisk resultattavle for nøglekompetencer, hvilket eventuelt bør adresseres til undervisningsministeren. Desuden kunne dette punkt også være oplagt at drøfte i NLS-regi, da der er forskellige erfaringer med implementering af nøglekompetencer i de nordiske lande.

4) Bedre sprogundervisning

DLI mener at forslaget om modersmålssprog kan blive relevant at drøfte i dansk regi, og hvorvidt gebyr på danskundervisning for indvandrere og flygtninge stemmer overens med EU's sprogpolitik. I Kommissionens Meddelelse anføres *retten* til undervisning i modersmål – et relevant emne at drøfte i Danmark, som også kan indgå i dialogen med Kommissionen om landerapport for Danmark i Det Europæiske Semester.

Det bør desuden undersøges, hvorvidt initiativet lyder på, om der skal læres to eller tre sprog yderligere end modersmålssproget, idet oversættelserne af meddelelsen sår tvivl om dette.

5) Fremme af livslang læring

DLI noterer sig, at Danmark kan blive presset ved at EU's benchmark-mål ændres. F.eks. for andelen af elever med dårlige resultater og andelen der forlader skolen tidligt (EU definerer¹ sidstnævnte målgruppe som de 18-24-årige, der ikke har højere gennemført højere skolegang end grundskolen og ikke aktuelt er i gang med en uddannelse). Hvis der er overensstemmelse mellem den danske og europæiske opgørelsesmetode, kan det være interessant at undersøge frafald på erhvervsuddannelser, idet Danmark ikke lever op til de nuværende mål.

DLI noterede sig desuden, at det går den forkerte vej med voksnes deltagelse i efteruddannelse i særlig grad blandt ufaglærte og kortuddannede ift. ambitionen om livslang læring. Det skyldes bl.a. manglende vejledning.

¹ Læs mere om EU's definition: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-11-52_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-52_en.htm)

Vejledning om uddannelse for voksne var ikke medtaget trepartsaftalen om voksnes efter- og videreuddannelse.

6) Integration af innovation og digital uddannelse

Øget digitalisering skal ikke fungere som argument for besparelser, og DLI påpeger et for entydigt fokus på computerteknologi, med henvisning til OECD-rapport, ikke har ført til øgede faglige resultater. Derfor ønsker DLI en øget opmærksomhed på gode investeringer.

Der orienteres om et ekspertpanel nedsat af DLF, DM og GL som undersøger digitaliseringsstrategier. Derudover udgiver forlaget *Systime* publikation om digitalisering i foråret.

På EU-området stiller DLI spørgsmålstejn ved, hvad en voucher-baseret ordning betyder.

7) Støtte til lærere

DLI mener, at det er for snævert hvis støtten udelukkende omhandler eTwinning og andre læringsplatforme, men DLI stiller sig positive over at dette punkt har fået opmærksomhed. DLI drøfter, hvilken form for platform underviserne værdsætter i junglen af diverse læringsplatforme, og at det vil være nemmere for lærerne, hvis der ikke er for mange platforme.

8) Etablering af et netværk af europæiske universiteter

Det fremhæves, at et netværk kan risikere at undergrave Bologna-processen. Det bliver noteret, at nogle af initiativerne kan være i strid med Bologna-processen, og den sociale dimension ved processen kan blive truet af nye tiltag om europæiske sammenslutninger for (elite)universiteter. DLI ser en risiko for, at der skabes A- og B-institutioner og bemærker, at værdier om demokrati, fri grundforskning og armslængdeprincipper ikke er noteret i initiativet.

9) Investering i uddannelser

DLI bemærker at Det Europæiske Semester skal anvendes til at monitorere uddannelsesinvesteringerne. ETUCE har udmeldt, at 5 % investering i uddannelse ikke er tilstrækkeligt. Det bemærkes desuden at EU's fondsmidler er en kringlet affære. Hvad menes der fx med finansieringsinstrumenter? Det kan også betyde private kilder.

10) Bevarelse af kulturarven og fremme en følelse af europæisk identitet og kultur

Det drøftes hvorvidt det danske formandskab for Europarådet kan anvendes til også at drøfte europæiske værdier. Forskellige formål med uddannelse som ligger i forlængelse med dette punkt. Her kunne Danmarks formandskab i Europarådet sætte fokus på dannelsen af samfundsborgere og tolerante medborgere.

Beslutning

- At drøftelserne tages til efterretning og at der arbejdes videre med initiativet på baggrund af drøftelserne.

4. Kommissionens høringer om

Bilag: 4.1.: ETUCE views on consultation on EU funds on migration

Høring om fondsmidler på migrationsområde og fondsmidler om mobilitet og værdier.

Det drøftes, hvorvidt DLI bør indgive høringssvar på begge områder og at dette kun bør gøres, hvis DLI har konkrete bidrag. I et høringssvar vil der blive lagt vægt på formuleringer som: "Det hilses velkomment at der oprettes fondsmidler, hvis det sikres at..." Heri forslås det at fokusere på sprogkundskaber til flygtninge og indvandrere på niveau med hjemlandets. Endvidere at målsætningen bør være at elever med migrantbaggrund opnår samme faglige niveau som øvrige elever, at uddannelse er en fundamental menneskeret og at fremhæve behovet for skoletilbud for sent ankomne unge.

DLI-kontoret orienterede om, at den manglende status som juridisk enhed gør, at det er DLF og ikke DLI der er registreret i EU's transparensregister. Derfor kan DLI ikke indgive høringssvar med henvisning til EU's transparensregister, hvorfor høringssvarene fra DLI indgives uden henvisning til transparensregistret.

Beslutning

- Det besluttes, at DLI-kontoret udarbejder et udkast til et kort høringssvar, der godkendes af de øvrige DLI-medlemmer inden det sendes til Kommissionen.

5. Kommissionens forslag til Rådets henstilling vedrørende "High quality in early childhood education and care systems"

Bilag: 5.1. Kommissionens forslag til rådshenstilling, 5.2. Kommissionens forslag til indikatorer

Der blev orienteret om den tematiske arbejdsgruppe nedsat af Kommissionen, hvor fem områder blev fremhævet for at sikre højere kvalitet inden for ECEC. Kommissionens forslag til en Rådshenstilling bliver behandlet til maj i EPSCO.

Resultatet bliver muligvis et diskussionspapir, der kan drøftes i nationalt regi. Grundholdningen hos BUPL er, at initiativet muligvis vil fremhæve Danmark som et foregangsland, hvilket kan give nationale politikere skyts for besparelser, men BUPL anser det som et redskab og en mulighed for at få genereret data på området.

DLI-kontoret efterspørger vished om, hvilket rådsformation og hvilket specialudvalg, der skal behandle sagen.

Beslutning

- At Stig følger op på spørgsmål om rådsformation og specialudvalg og sender skriftlig dokumentation om dette til DLI-kontoret

6. ORIENTERING FRA DLI-ORGANISATIONER OG SEKRETARIAT

Det blev drøftet, hvilke datoer, der passede flest for en fælles rejse til Bruxelles. Valget faldt på mandag-tirsdag den 28.-29. maj 2018. Der bliver i programlægningen taget udgangspunkt i at deltagerne anvender morgenflyet kl. 8:15 den 28/5 og hjemrejse fra Bruxelles den 29/5 kl. 20:30.

Det blev også aftalt at mødes i forbindelse med lanceringen af landerapporten, og mødet rykkes til onsdag den 14. marts om formiddagen. Kristina undersøger dette og følger op.

Der ytres ønske om at diskutere 'standards for teaching', som Education International har lanceret og sendt et oplæg ud om. Det sættes på dagsordenen for DLI-mødet i april.

Jens Vraa orienterede om hans deltagelse i et møde i ETINET, som er et netværk der skal fremme etik og integritet i hele uddannelsessystemet. Gruppen har leveret et udkast til en række anbefalinger og 'code of conduct' til Europarådet.

Beslutning

- At DLI's møder i Bruxelles afholdes den 28.-29. maj og at DLI-medlemmerne selv sørger for at booke transport og overnatning i Bruxelles ud fra de fastsatte datoer og tidspunkter.
- DLI's møde om Kommissionens landerapport for Danmark rykkes fra 15/3 til 14/3 om formiddagen
- DLI-kontoret fremsender til DLI til orientering materiale fra Europarådets ETINED – platform om etik, transparens og integritet i uddannelse
- International Educations oplæg om 'Standards for teaching' sættes på dagsorden til DLI-mødet i april

7. Evt.

Intet til punktet.

Referat for DLI-møde

ONSDAG DEN 14. marts 2017 KL. 10-12

LOKALE 201, DLF, VANDKUNSTEN 12

Tilstedeværende: Stig G. Lund (BUPL), Jan Bauditz (DLF), Jens Vraa-Jensen (DM), Frank Jørgensen (Uddannelsesforbundet), Kristina Aaltonen (DLI), Aldis Nielsen (DLI) og Emilie Valmin (DLI)
Afbud: Hans Laugesen (GL) og Josua Christensen (FSL)

Bilag: 1. DLI-notat om Det Europæiske Semester: Landerapporten 2018 (første udkast)

1. Det Europæiske Semester: Danmarks landerapport 2018

Formålet med mødet var at få drøftet Europa-Kommissionens landerapport for Danmark 2018. DLI skulle således tage stilling til, hvad rapporten rummer af velfungerende og problematiske elementer, om der fremgår faktisk forkerte forhold og om der er vigtige problemstillinger udeladt af rapporten.

DLI-kontoret orienterede kort om de hovedpointer og problemstillinger fra rapporten, som er DLI-relevante, og at rapporten som et nyt tiltag rummer den sociale resultattavle, der måler den sociale indsats i EU-landene. På uddannelsesområdet beskriver landerapporten Danmark som et af de EU-lande, der investerer flest penge på uddannelse, men at der dog er set nedskæringer de seneste år, og at danske børn præsterer godt. Dog har Danmark færre højt præsterende elever sammenlignet med de øvrige nordiske lande. Især børn med migrantbaggrund underpræsterer sammenlignet med etniske danske børn. Til gengæld er Danmark det EU-land, hvor kønsforskellen er mindst i forhold til uddannelsespræstationer. De største socioøkonomiske problemstillinger påpeget i landerapporten er at sikre digitale færdigheder, integrere borgere på kanten af samfundet på arbejdsmarkedet samt et skills mismatch og risiko for flaskehalse i bestemte sektorer. Drøftelserne om landerapporten på mødet er blevet inddelt i fem forskellige overordnede temaer.

Af-professionalisering

Det blev fremhævet som positivt, at Europa-Kommissionen nævner problemet med af-professionalisering bl.a. i forhold til folkeskolereformen fra 2014 og de nationale læringsmål i folkeskolen (Fælles Mål), som de lød før den politiske aftale i december 2017. DLI anser afprofessionaliseringen som et tværgående fænomen. Det er holdningen hos DLI, at flere af de danske reformer på uddannelsesområdet har haft den konsekvens, at de har tilsidesat den professionelle autonomi og dermed medvirket til en af-professionalisering af de berørte områder.

Reformer og økonomi

DLI hilser det velkomment, at landerapporten fremhæver nedskæringer på uddannelsesområdet, og argumentet om at disse kan påvirke implementeringen af reformerne i en negativ retning. Herunder nævner landerapporten underviserorganisationernes pointe om, at omprioriteringsbidraget kan have givet en

negativ indflydelse på gymnasireformen, samt at den årlige nedskæring på to procent af budgettet bl.a. for erhvervsuddannelsesområdet risikerer at påvirke implementeringen af erhvervsuddannelsesreformen. Dette er med til at nuancere diskussionen om udgifter til uddannelsesområdet, således at nedskæringerne på uddannelse også fremhæves. Generelt ønsker DLI at det undersøges, hvordan udgifterne fordeler sig på de enkelte uddannelsesområder, så det vil fremgå hvor meget Danmark f.eks. bruger på gymnasieområdet. Det vil gøre de enkelte udgiftsniveauer lettere at sammenligne med øvrige EU-landes og gøre det muligt at fremhæve større udgiftsforskelle på sektorniveau over for Europa-Kommissionen.

Vejledning

DLI mener generelt, at vejledningsområdet er underbelyst i landerapporten. En af nøgleudfordringerne for det danske arbejdsmarked beskrives i rapporten som mangel på kvalificeret arbejdskraft især inden for anlægs- og byggebranchen. Det er derfor afgørende, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse. Her påpeger DLI, at vejledning spiller en vigtig rolle i forhold til at formidle og guide de unge i deres uddannelsesmuligheder. Dette aspekt mangler at blive adresseret i landerapporten, herunder at erhvervsuddannelsesreformen bl.a. var med til at få vejledningsindsatsen reduceret. Det er desuden afgørende, at grundlaget for vejledning er professionelle faglige miljøer. E-vejledning kan være et værktøj men må aldrig erstatte den kompetente, professionelle og relationelle proces, som vejledning bør være. I forhold til e-vejledning er det desuden et paradoks, at dette også er tiltænkt målgruppen på arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU), hvor det digitale færdighedsniveau er begrænset ifølge rapporten.

I diskussionen om tiltrækning til erhvervsuddannelserne adresserer rapporten ikke den nuværende nationale diskussion, der omhandler praksisorientering i grundskolens udskoling. Det er DLI's holdning, at landerapporten mangler at beskrive udfordringerne ved koblingen mellem erhvervsskole- og folkeskolereformen. I forhold til indsatser i udskolingen kan bl.a. nævnes, at besparelser på vejledning er u hensigtsmæssige i denne henseende. Samtidig er udfordringen ikke alene et spørgsmål om den rette vejledning men også et spørgsmål om mangel på praktikpladser. Derfor ser DLI positivt på, at landerapporten adresserer denne udfordring.

I landerapporten påpeges det, at Danmark præsterer godt i forhold til andelen af elever, der forlader uddannelsessystemet tidligt. DLI hæfter sig dog ved, at potentielt ændrede måltal, som blev præsenteret ved Kommissionens nye uddannelsesinitiativ frem mod 2025, vil kunne få betydning for om Danmark fremover lever op til målsætningen. Desuden er den nye Forberedende Grunduddannelse (FGU), der træder i kraft i år og som yderligere skal modvirke frafald, ikke nævnt i rapporten. I forhold til FGU finder DLI det problematisk, at kommunerne kun bliver pålagt en samlet ungeindsats, og derfor har mulighed for at afskaffe Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) lokalt. DLI ønsker at få kortlagt vejledningsindsatsen på børne-, unge- og voksenområdet med henblik på at kunne præsentere Kommissionen for et faktaark, der kan holdes op over for reformarbejdet.

Inklusion

DLI mener, at uddannelse er en ret for alle, og det er derfor afgørende at børn med migrantbaggrund får de samme uddannelsesmuligheder og mulighed for deltagelse på arbejdsmarkedet. Kommissionen fremhæver i landerapporten børn og unge med migrantbaggrund som markant underpræsterende i forhold til

etnisk danske børn. Det ønskes derfor, at denne problemstilling tages op i et samlet DUS-regi. Det besluttes desuden, at DLI-medlemmerne videresender organisationernes respektive kommentarer til integrationsudspil fra regeringen.

Inklusion sker fra en tidlig alder, og DLI hilser det derfor velkomment, at normeringer i dagtilbuddene påpeges i landerapporten. Det er ligeledes positivt, at der sættes fokus på den procentvise andel af pædagoguddannede beskæftiget i dagtilbuddene i landerapporten. Som DLI tidligere har påpeget, og som det også fremhæves i landerapporten, kan en fortsat forværring af personale/barn-ratioen i daginstitutionerne have en negativ effekt på integrationen af børn med migrantbaggrund. Overordnet set er problemerne med lavere uddannelsespræstationer for børn med migrantbaggrund et større samfundsproblem, som ligeledes bunder i diverse psykosociale udfordringer, og som går på tværs af politikker. For eksempel viser forskningen fra UNESCO, at moderens uddannelsesniveau påvirker børns faglige præstationer.

DLI finder det i øvrigt hensigtsmæssig at afdække, hvad vores nabolande foretager sig på inklusionsområdet, og hvorvidt Danmark kan lade sig inspirere af dette arbejde. I løbet af 2018 udkommer resultaterne fra OECD-projektet [Strenght Through Diversity](#), hvilket kan give nogle perspektiver både på indsatsen med integration i Danmark og i andre lande. I forbindelse med projektet afholdes fire Policy Forums. Det kan overvejes at undersøge mulighederne for peer-learning med Danmark og et eller to andre EU-lande i regi af Europa-Kommissionen, hvor underviserorganisationerne inddrages.

Digitalisering

DLI ser positivt på, at landerapporten påpeger den manglende sammenhængende strategi for digitalisering på uddannelsesområdet i Danmark, hvilket er noget som DLI også tidligere har påpeget. Det blev drøftet, hvordan en række nylige tiltag understreger behovet for en diskussion om digitalisering med henvisning til KL's debatoplæg og den af KL bestilte rapport om digitaliseringens muligheder i den offentlige sektor udarbejdet af DareDisrupt. Ligeledes har folkeskolens trivselsundersøgelse og brud på elevernes anonymisering samt brugen af digitalisering ved test og prøver senest skabt et behov for en digitaliseringsstrategi. DLI drøfter muligheden for at indsamle viden fra bl.a. relevante rapporter af EVA, Europarådet og ph.d. Jesper Balslev.

Beslutning

- at DLI-kontoret kortlægger vejledningsindsatsen på børn-, unge- og voksenområdet
- at DLI-kontoret indsamler viden om digitalisering på uddannelsesområdet
- at DLI-kontoret undersøger udgifterne på de enkelte uddannelsesstilbud
- at DLI-medlemmerne videresender organisationernes respektive kommentarer til integrationsudspil fra regeringen

Danske Underviserorganisationers Samråd

Sekretariat. Vandkunsten 12. 1467 København K. Telefon 33 11 30 88
Telefontid: Mandag-torsdag 8.30-16. Fredag 8.30-15

Til DUS' arbejdsgruppe vedr. arbejdsmiljø

Den 4. december 2017

Ref.: INL

Referat fra møde i DUS' arbejdsgruppe vedr. arbejdsmiljø

Onsdag den 22. november 2017 kl. 13.00 - 15.00 i DLF, lokale 430

Dagsorden

1. BFAs rådsmøde

Rådsmødet den 30. november 2017. Dagsorden er udsendt

Jf. aftale deltager politikere i starten af DUS arbejdsmiljømøderne, hvor BFA relevante temaer drøftes.

2. BFA i øvrigt

Vi skal drøfte en plan for hvad vi gør, hvis DLF er forhindret i at deltage på rådsmøder.

3. DCUM Nyt

Anders Liltorp er genbeskikket som medlem af bestyrelsen for DCUM indtil den 1. oktober 2019.

4. Nyt fra organisationerne

Gensidig orientering.

5. FTFs undersøgelse af psykisk arbejdsmiljø 2017

Er der behov for at drøfte resultater eller rapporter?

6. DUS arbejdsmiljømøder i 2018

Ud fra den til rådsmødet udsendte mødeplan, skal vi forsøge at aftale vores egen møderække for 2018.

- Rådsmødet den 20. marts – tirsdag den 13. kl. 9-11?
- Rådsmødet den 28. maj – tirsdag den 22. maj?
- Rådsmødet den 11. oktober – onsdag den 3. oktober kl. 10-12
- Rådsmødet den 29. november – mandag den 19. november

7. Eventuelt

Til stede:

Thomas Andreasen; DLFs hovedstyrelse og rådsmedlem i BFA

Anders Liltorp, medlem af DCUMs bestyrelse og HST i DLF

Hanne Lindbjerg Kristensen, FSL

Anne-Marie Otto, Uddannelsesforbundet

Morten Bayer, GL

Mette Aagaard Larsen, BUPL's forretningsudvalg

Per Baunsgaard, BUPL

Susan Clausen, HL

Inge Larsen, DLF

Ad 1-2 og 6. BFAs rådsmøde, øvrigt og møder i 2018 Thomas orienterede om, at BFA pt. fortsætter efter samme struktur. Der skal være indledende drøftelser om ændringer; men var enig om, at det endnu er for tidligt at evaluere. Der bør også fremover være klare aftaler, så styregrupper har mest mulig beslutningskompetence samtidig med, at det stadig er vigtigt, at rådet blåstempler materialer. Der er 3 veje til indflydelse i BFA: Styregrupper, dialogmøde og DUS arbejdsmiljø. B-siden vil have fokus på at holde formøder, så alle kan være inddraget og nå at udtale sig. Der blev spurgt til referaters offentliggørelse, således at ikke-rådsmedlemmer kan følge arbejdet og BFA finder en løsning på dette. <u>Kommende temaer der blev foreslået i fokus:</u> Krænkende adfærd, støj og indeklima, nedslidning og robusthed. Ift. folkemødet blev det foreslået at slå sig sammen med andre organisationer fx unge i psykiatrien, Sind, pensions- og a-kasser. Rådsmøder i 2018 • Den 20. marts • Den 28. maj • Den 11. oktober • Den 29. november	Beslutning: Det blev besluttet, at vi på DUS arbejdsmiljøgruppemøde melder ud, hvem der deltager på rådsmødet. <i>Det er tidligere aftalt, at Inge fremover sender dagsordener og referater fra rådsmødet videre til DUS arbejdsmiljøgruppe. Denne procedure fastholdes.</i> DUS arbejdsmiljømøder i 2018 • Tirsdag d/13. marts kl. 9-11 • Tirsdag d/ 22. maj kl. 13-15 • Onsd. d/3. oktober kl. 10-12 • Mandag d/19. november kl. 13-15
Ad 3. DCUM Anders orienterede om arbejdet i DCUM, som har udviklet sig fra at være koncentreret om skoler til også at brede sig over 0-6 års området og ungdomsuddannelserne. Og fra mest at beskæftige sig med støj, indeklima og ergonomi til også at handle om det psykiske børne- og undervisningsmiljø samt (anti)mobning. Seneste fokusområde er klageinstansen, som kan vejlede og støtte i klager over mobning. Det blev drøftet om DUS arbejdsmiljøgruppe kan bruge DCUMs arbejde for undervisningsmiljøet som løftestang for de voksnes arbejdsmiljø. Det blev nævnt, at det kunne være lidt bekymrende, hvis nogle finder på at bruge DCUMs trivselsundersøgelser til at rangliste skoler og uddannelsesinstitutioner.	Beslutning: Det blev besluttet at Inge videre-sender relevante DCUM informationer fra Anders forud for DUS Arbejdsmiljømøder
Ad 4. Nyt fra organisationerne Der var ikke tid til eller behov for en større orientering.	
Ad 5. FTFs psykiske arbejdsmiljøundersøgelse Den første fælles rapport er forsinket og de præsenterede resultater fra FTFs arbejdsmiljødag vurderede alle som alt for overordnede til at danne udgangspunkt for en meningsfuld debat.	
Ad 7. Eventuelt Susan stopper som tovholder.	Beslutning: Inge sender en dagsorden ud til alle til kommentering

PUNKT 2

PRIORITETER FOR DLI'S ARBEJDE I 2018-2019

Indledning

Samarbejdet i DLI arbejdsgruppen har til formål at fremme gennemslagskraften for og samarbejdet mellem medlemsorganisationerne inden for emner med relevans for medlemsorganisationerne inden for det internationale område. Hovedvægten ligger på uddannelsespolitiske initiativer fra EU og OECD. UNESCO har gennem arbejdet med verdensmål 4 i FN's 17 verdensmål, fået ny relevans, og taler direkte ind i internationale (og nationale) sammenhænge, ikke mindst i EU og OECD.

Medlemsorganisationerne bidrager til samarbejdet i DLI med politiske og faglige input, gennem organisationernes respektive og samlede arbejde inden for DLI's arbejdsområder, samt ved at formidle arbejdet ind i de respektive medlemsorganisationer. Dette bidrager væsentligt til kvaliteten af DLI arbejdsgruppens og sekretariatets arbejde ved at generere merværdi, synergieffekter og god udnyttelse af de samlede ressourcer.

DLI's arbejde ligger i krydsfeltet mellem dansk og international politik. Uddannelse er et nationalt anliggende, og det er derfor særligt den danske regerings positioner i internationale institutioner og dens implementering i uddannelsessektoren af politikker der relaterer til initiativer og politiske forslag fra de internationale institutioner, som er genstand for DLI's arbejde. Undervisningsministeriet spiller dermed en helt afgørende rolle, da ministeriet har ansvaret for de fleste af disse processer.

Prioriteter

I perioden 2018-2019 prioriteres følgende områder:

1. EU's strategiske ramme for uddannelse
2. EU's Det Europæiske Semester
3. New Skills Agenda for Europe
4. OECD's uddannelsesarbejde – de konkrete initiativer og den politiske proces
5. Mål 4 om uddannelse i FN's verdensmål
6. Kvalificere, udvikle og formidle DLI's positioner på prioriterede og aktuelle sager
7. Styrke DLI's arbejde med interessevaretagelse

PRIORITET 1 EU'S STRATEGISKE RAMME FOR UDDANNELSE

[EU's strategiske ramme for uddannelse](#) – Uddannelse 2020 - danner rammen for samarbejdet om uddannelse i EU. Det er inden for denne ramme at [Kommissionens arbejdsgrupper](#) opererer og det er på baggrund af rammeværket at størstedelen af de uddannelsespolitiske initiativer udspringer. Det uddannelsespolitiske arbejde i EU baserer sig på den åbne koordinationsmetode som er en arbejdsform der bygger på identificerede fælles udfordringer for EU-landene vedrørende uddannelse, som landene forpligter sig på at adressere og løse i sit hjemland. DLI arbejder for at medlemsorganisationerne inddrages og bliver hørt i denne proces. De konkrete

uddannelsespolitiske initiativer bliver monitoreret af DLI med henblik på at søge indflydelse på deres udformning på EU-niveau og implementering i Danmark.

PRIORITET 2 - DET EUROPÆISKE SEMESTER

[Det Europæiske Semester](#) danner rammen for koordinering af EU-landenes økonomiske politik og omfatter blandt andet Kommissionens analyser af de enkelte landes reformpolitik og politiske og økonomiske udfordringer i forhold til at fremme beskæftigelse og vækst. Således udkommer årligt en landerapport for Danmark, der blandt andet indeholder en vurdering af hvilke udfordringer Danmark står over for vedrørende uddannelse. Landene skal udarbejde nationale reformprogrammer, hvor de redegør for hvordan de imødekommer de udfordringer landet vurderes at stå i. Rådet vedtager landespecifikke henstillinger, som landene forpligter sig på at følge. DLI har i en årrække arbejdet for at DLI bliver inddraget i processen og bliver hørt af Kommissionen og af den danske regering når det kommer til uddannelsesrelaterede spørgsmål, og vil fortsætte dette arbejde.

PRIORITET 3 – NEW SKILLS AGENDA FOR EUROPE

[New Skills Agenda for Europe](#) omfatter en række initiativer der skal bidrage til at fremme at EU's befolkninger besidder tilstrækkelige og de rette færdigheder som arbejdsmarked og samfund efterspørger. Initiativet har særligt fokus på erhvervsuddannelsesområdet, men det er også inden for denne ramme at en revidering af [EU's otte nøglekompetencer](#) finder sted. Endvidere bliver initiativerne også i et vist omfang koblet til arbejdet omkring Den europæiske søjle for sociale rettigheder. Færdighedsgaranti, den europæiske kvalifikationsramme og Europass er eksempler på andre centrale elementer i initiativet. Det er Kommissionens generaldirektorat for beskæftigelse der har hovedansvaret for New Skills Agenda, og der er da også et meget stærkt arbejdsmarkeds- og beskæftigelsespolitisk fokus, men samtidig bygger initiativet på en lang række uddannelsespolitiske elementer. Det er således aktører fra begge sektorer der er involveret i processerne omkring New Skills Agenda, hvilket betyder, at det til tider kan være uklart i hvor høj grad uddannelsessektoren involveres adækvat. DLI har en opmærksomhed om dette og søger samarbejde med hovedorganisationerne i sagen for at sikre en koordinati-on.

PRIORITET 4 – OECD'S UDDANNELSESARBEJDE – KONKRETE INITIATIVER OG POLITISKE PROCESSER

OECD har et omfattende analysearbejde inden for uddannelse, som omfatter en række faste publikationer og undersøgelser som Education at a Glance og PISA, men også tematiske projekter som [Education 2030](#) der fokuserer på hvad et læringsrammевærk relevant i 2030 skal omfatte og en komparativ analyse af læreplaner samt [Strength through diversity](#) som omhandler migranternes integration i uddannelse. Starting Strong-initiativet er et eksempel på et vigtigt initiativ at følge i forhold til 0-6-årsområdet, da dette omfatter pædagoger og lederes opfattelser af indholdet i arbejde og i pædagogfaget. Derudover afholder OECD i samarbejde med EI og værtslandet årligt International Summit on the Teaching Profession (ISTP). Et arbejde som DUS er i løbende dialog med undervisningsministeren omkring, og har afstedkommet en række initiativer i Danmark. Desuden har OECD siden 2015 årligt afholdt Global Education Industry Summit (GEIS) omhandlende samarbejdet mellem det politiske niveau og uddannelsesindustrien, med særligt fokus på digitalisering. OECD har forsøgt at skabe de

samme rammer om mødet som for ISTP, men det har langt fra den samme opbakning fra ministrene, som er tilfældet i ISTP. Uddannelsesindustrien er tilsvarende ikke repræsenteret ved møderne med de store spillere, og der er derfor reelt ikke tale om et topmøde. EI er ikke inddraget direkte i arbejdet omkring GEIS, men TUAC har mulighed for at sende en delegation, hvori EI indgår. Der er en tendens til at OECD's arbejde på uddannelsesområdet ikke opfattes som udtryk for en international politisk institutions beslutninger og prioriteter. Men OECD arbejde på uddannelsesområdet er styret af politiske processer med repræsentation fra undervisningsministerierne i medlemslandene samt møder mellem undervisningsministrene. Endvidere er Europa-Kommissionen medlem af OECD's organ for undervisningsministre på lige fod med disse. Dette skaber selvsagt behov for en åbenhed og transparens i forholdet mellem det politiske niveau og det analysearbejde med videre der foretages af OECD på uddannelsesområdet, samt en involvering af de sociale parter. De sociale parter er repræsenteret og involveret på OECD-niveau gennem henholdsvis TUAC på arbejdstagerside og BIAC på arbejdsgiverside. En række DUS-organisationer er medlemmer af TUAC's arbejdsgruppe for Uddannelse, og dermed også involveret på det niveau. Men på nationalt niveau ser det anderledes ud. Undervisningsministeriet har følgegrupper vedrørende PISA og TALIS, hvor DUS-organisationerne er medlemmer, men der er ikke nogen ramme for involvering af aktører som DUS-organisationerne i Danmarks involvering generelt i OECD's uddannelsesarbejde på politisk og projektniveau. DLI følger derfor OECD's uddannelsesarbejde bredt og specifikt i forhold til at fremme muligheden for at blive hørt og involveret på nationalt niveau. Endelig deltager DLI aktivt i TUAC's arbejde på området.

PRIORITET 5 – MÅL 4 OM UDDANNELSE I FN'S VERDENSMÅL

[Mål 4 – FN's Verdensmål](#) om uddannelse har udviklet sig til at blive et centralt redskab til at vurdere udviklingen inden for uddannelse. Verdensmålene er universelle, hvilket betyder at Danmark også skal leve op til dem. Arbejdet om mål 4 er ved at blive integreret i prioriteterne for internationale institutioner som EU, OECD og Nordisk Ministerråd, for at nævne de mest centrale. GAML – Global Alliance to Monitor Learning er et initiativ som EI er involveret i og hvor Stig G. Lund repræsenterer EI på småbørnsområdet. Dette arbejde er relevant ift. både Mål 4 og den nationale kontekst, og kan derfor være relevant at involvere i arbejdet på området. DLI monitorer udviklingen vedrørende Mål 4 og søger indflydelse på dette arbejde, ikke mindst i en dansk kontekst.

PRIORITET 6 – KVALIFICERE, UDVIKLE OG FORMIDLE DLI'S POSITIONER

I arbejdet for at sikre DUS-organisationernes indflydelse på prioriterede og aktuelle sager inden for DLI's arbejdsområde er det nødvendigt at arbejde strategisk med at kvalificere, udvikle og formidle DLI's positioner. Dette arbejde bygger på det kontinuerlige arbejde i DLI's arbejdsgruppe og den viden og erfaringer arbejdsgruppens medlemmer besidder og DUS-organisationernes generelle viden og analysekraft. Det er væsentligt for gennemslagskraften, at de udviklede positioner baserer sig på et politisk mandat. Formidlingen af positionerne skal bygge på DLI's arbejde vedrørende interessevaretagelse. Med DLI's nye hjemmeside er der endvidere en platform for formidlingen.

PRIORITET 7 – STYRKE DLI'S ARBEJDE MED INTERESSEVARETAGELSE

Det er nødvendigt at DLI udvikler sit arbejde med interessevaretagelse. Dette arbejder omfatter:

- Generelt netværksarbejde, som særligt kan styrkes i forhold til Europa-Parlamentet
- Vurdering af hvilke aktører der er relevante i interessevaretagelsen inden for de enkelte områder
- Fortsat arbejde med at styrke rammerne for at DLI og DUS-organisationerne bliver inddraget og hørt af Undervisningsministeriet og øvrige relevante ministerier
- Styrke det generelle samarbejde med alliancepartnere i dansk og international fagbevægelse samt med relevante alliancepartnere i de enkelte sager
- Vurdere om det politiske niveau i Danmark, herunder særligt Folketinget, skal indgå i interessevaretagelsesarbejdet, qua Folketingets parlamentariske kontrol med særligt EU-sager

Interessevaretagelsen baserer sig på det arbejde der er beskrevet i prioritet 6 om særligt det kontinuerlige arbejde i DLI og en tydeliggørelse af DLI's positioner og politiske forankring af disse.

Om DLI

DLI-arbejdsgruppen består af sekretariatsmedarbejdere med ansvar for internationale forhold fra de syv medlemsorganisationer. Arbejdsgruppen mødes 6-8 gange om året hvor internationale sager med relevans for organisationerne drøftes og koordineres. Møderne forberedes af DLI-sekretariatet.

DLI-sekretariatet udarbejder en række produkter:

- Nyhedsoversigt der udsendes ugentligt bortset fra i ferier og ved helligdage
- Nyhedsbrevet Internationalt Perspektiv der udkommer ca. 4 gange årligt med enkelte længere artikler om aktuelle emner
- Notater om aktuelle politiske sager og publikationer
- Opdateringen af DLI's hjemmeside
- Høringssvar (primært til Kommissionen og Undervisningsministeriet) når der er enighed om dette blandt medlemsorganisationerne
- Besvarelse af spørgeskemaer fra eksempelvis ETUCE og EI om danske uddannelsesforhold m.v.

Medlemmer af DLI:

Stig G. Lund, BUPL

Jan Bauditz, DLF

Josua Christensen, FSL

Frank Jørgensen, Uddannelsesforbundet

Hans Laugesen, GL

Jens Vraa Jensen, DM

Kristina Aaltonen, DLI

Det mener DLI om

Det Europæiske Semester – 2017-processen

Det Europæiske Semester er EU's styringsredskab vedrørende EU-landenes økonomiske politik, som blev indført i 2010. Målet er at sikre sunde offentlige finanser, hindre store makroøkonomiske ubalancer i EU, støtte reformer til fremme af beskæftigelse og vækst og generelt set fremme investeringer. Desuden anvendes det også til at monitorere EU-landenes indsats for at nå målene i Europa 2020, herunder i forhold til Uddannelse 2020. Særligt i 2017 har der været flere initiativer fra Kommissionens side til også at anvende Det Europæiske Semester som ramme for at monitorere medlemslandenes indsatser inden for det sociale område, den europæiske ramme for lærlingeuddannelser m.v.

Uddannelsessektoren er også omfattet af initiativer inden for rammen af Det Europæiske Semester. Således bliver det danske uddannelsessystem analyseret i Kommissionens fact-finding mission til Danmark og i den efterfølgende landerapport for Danmark. I Kommissionens forslag til landespecifikke henstillinger og i Rådets endelige landespecifikke henstillinger til Danmark er uddannelses rolle ift. at fremme vækst og beskæftigelse i Danmark som oftest beskrevet. Enkelte år har der tillige været landespecifikke henstillinger vedrørende uddannelse.

Kommissionen har understreget vigtigheden af at de sociale parter bliver inddraget i processerne vedrørende Det Europæiske Semester. Denne inddragelse er imidlertid ikke blevet konkretiseret. DLI anser, at der ikke er tilstrækkelig fokus på at sikre denne inddragelse ved at opstille de fornødne rammer for inddragelsen af de sociale parter i de enkelte sektorer, herunder uddannelsessektoren. DLI er af den opfattelse, at Kommissionens analyser af uddannelsesområdet i højere grad bør anvendes aktivt i arbejdet for at fremme kvalitet i udviklingen af uddannelsespolitikken i Danmark. Endvidere mener DLI, at Folketinget som parlamentarisk kontrolinstans ikke er tilstrækkelig opmærksom på de sektorspecifikke implikationer af semesterprocessen.

Danmarks Lærerforening har været partner i et projekt ledet af ETUCE – den europæiske lærerorganisation – om hvilken betydning Det Europæiske Semester har på national uddannelsespolitik, hvor Danmark var et af fem caselande. DLI har været involveret tæt i dette projekt. Arbejdet har haft stor værdi for DLI's indsats vedrørende Det Europæiske Semester.

DLI har fire fokusområder vedrørende processen for Det Europæiske Semester i 2017 der peger frem mod processen i 2018:

1. Uddannelsesreformer – monitorering og opfølgning
2. Nedskæringer på uddannelsesområdet
3. Børn og unge med uudnyttet potentiale
4. Digitalisering i og af uddannelse

1. Uddannelsesreformer – monitorering og opfølgning

Kommissionen har beskrevet den efterhånden lange række af reformer der er blevet iværksat på uddannelsesområdet. Dette vil nødvendigvis være i fokus i landerapporten for Danmark i 2018, da nye er kommet til og fordi de spiller en afgørende rolle for udviklingen på uddannelsesområdet. De mange reformer har skabt udfordringer i forhold til at sikre sammenhæng mellem intentionerne i reformerne, som kan risikere at arbejde mod hinanden, særligt i forhold til overgange mellem uddannelsesniveauer. Der er en vis grad af diskrepans mellem de indgåede politiske aftaler og det faktiske indhold i reformerne som uddannelsesinstitutionerne møder. Dette forhold bør Kommissionen være opmærksom på i deres vurdering af udviklingen af uddannelsespolitikken i Danmark. Der bør endvidere være et fokus på hvordan det sikres at reformerne rent faktisk fremmer kvalitet i uddannelse.

2. Nedskæringer på uddannelsesområdet

Parallelt med gennemførelsen af uddannelsesreformer er der vedtaget væsentlige nedskæringer på uddannelsesområdet. Disse nedskæringer stemmer ikke overens med anbefalingerne fra Kommissionen om at investere i uddannelse. Kommissionen har tidligere år bemærket, at Danmark har det dyreste uddannelsessystem i EU, hvilket de dog ikke har dokumenteret. Beregningerne omfatter øjensynligt udgifter til SU. Men de omfattende nedskæringer og reformer der omfatter mere undervisning for de samme eller færre midler har da også medført de facto væsentligt færre midler til at gennemføre nye reformer for. Konsekvenserne af disse nedskæringer er endnu ikke belyst, men bør være et element i Kommissionens vurdering af det danske uddannelsessystem i 2018.

3. Børn og unge med uudnyttet potentiale

Kommissionen påpegede både i 2016 og i 2017, at Danmark har et uudnyttet potentiale når det kommer til elever med indvandrerbaggrund og elever med særlige behov og/eller med svag socioøkonomisk baggrund. En for stor andel af elever med indvandrerbaggrund, særligt drenge fra ikke-EU-lande, har uddannelsespræstationer der ligger under PISA-gennemsnittet og for stor en andel af de nævnte elevgrupper har for store udfordringer med at gennemføre videre uddannelse og senere med at komme i beskæftigelse. Dette er først og fremmest

ikke godt nok i forhold til samfundets opgave med at sikre alle lige adgang til uddannelse af høj kvalitet. Derfor bør dette også stå som en vigtig udfordring at løfte politisk og blandt uddannelsesaktører. Der foreligger muligheder i regi af EU og OECD til at arbejde mere indgående med disse problemstillinger sammen med andre lande. Det kan være givende for Danmark at indgå i sådanne indsatser, og der bør under alle omstændigheder ses nærmere på problemstillingen med praksisfelt og forskere. Disse børn og unge indeholder et stort uudnyttet potentiale, som både de og samfundet fortjener at udfolde.

4. Digitalisering i og af uddannelse

Digitale færdigheder er et politisk fokusområde både i EU samlet set og i Danmark. Der er fokus på vigtigheden af at børn og unge lærer at kode, men der er også fokus på mere brede dannelsesmæssige aspekter. Prøve- og eksamensformer der omfatter adgang til internettet har været på dagsorden i Danmark og genstand for ændringer set i forhold til de oprindelige politiske aftaler. Men der er ikke en drøftelse af nødvendigheden af en samlet strategi for digitalisering i og af uddannelse der tager højde for de mange forskellige aspekter. Der er en risiko for at investeringer på området bliver meget spredt, ineffektive og kortsigtede samt at de ikke i tilstrækkelig grad har fat om nødvendigheden af at udvikle det som pædagogisk og didaktisk område. Der er behov for svar på spørgsmål om hvordan data skal behandles, både i forhold til den tid som undervisere forventes at anvende på at vurdere digitalt indhold og den store mængde data der potentielt kan lagres og anvende den i pædagogiske og didaktiske sammenhænge og i hvordan en sikker anvendelse og lagring af data skal ske. Efteruddannelse af undervisere og identificering af digitale undervisningsmidler af den rette kvalitet er også spørgsmål der bør indgå i drøftelserne om en samlet strategi. Digitaliseringen lægger i sig op til at private udbydere får en større rolle i uddannelse, og da der er tale om store investeringer, er der også en risiko for at disse udbydere får en mere monopollignende status på området og adgang til en række oplysninger om undervisere og børn og unge gennem anvendelsen af deres tilbud. Det medfører også risiko for en øget kommercialisering af uddannelse. Digitalisering i og af uddannelse bliver kun et større spørgsmål med tiden, og erfaringerne viser, at der er stor risiko for fejlinvesteringer på den ene side og mangel på investeringer på andre områder. I en økonomisk sammenhæng er det afgørende at sikre de rette investeringer, ikke mindst for at fremme målsætningen om brede digitale færdigheder og digital dannelse hos børn og unge. Men det er også væsentligt for at sikre, at investeringer på området ikke medfører nedskæringer på andre områder.

Godkendt på DLI-møde 18. december 2017

Kommissionens nye meddelelse om "Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur"

Baggrund:

Den 14. november 2017 offentliggjorde Kommissionen meddelelse [COM\(2017\)673](#) om "Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur". Meddelelsen skal ifølge Kommissionen selv betragtes som Kommissionens bidrag til stats- og regeringsledernes debat i forbindelse med det sociale topmøde i Göteborg den 17. november 2017. Her opfordrede Kommissionen stats- og regeringscheferne til at drøfte og tilvejebringe en strategisk orientering om seks af de vigtigste politiske forslag fra Kommissionen.

I meddelelsen opstilles mulige veje fremad (i overensstemmelse med nærhedsprincippet) med henblik på at skabe et europæisk område for uddannelse inden år 2025. Meddelelsen bygger ifølge Kommissionen blandt andet på initiativerne vedrørende New Skills Agenda ([COM\(2016\)381](#)) samt meddelelserne om Investering i Europas Unge ([COM\(2016\)940](#)), Forbedret og Moderniseret Uddannelse ([COM\(2016\) 941](#)), Skoleudvikling og Fremragende Undervisning ([COM\(2017\) 248](#)) og En ny EU-dagsorden for Videregående uddannelse ([COM\(2017\) 247](#)).

Selv begrundet Kommissionen udspillet med, at uddannelse er en del af løsningen på at få flere i anstændig beskæftigelse, imødekomme økonomiens behov for færdigheder og styrke Europas modstandskraft i en situation med hurtige og omfattende forandringer som følge af den teknologiske revolution og globaliseringen. Det er, ifølge Kommissionen, i alle medlemsstaters fælles interesse at udnytte potentialet i uddannelse og kultur fuldt ud som drivkraft for beskæftigelse, social retfærdighed og aktivt medborgerskab.

Kommissionen fremhæver selv henholdsvis rapporten [10 Trends Transforming Education as We Know It](#) samt 2017-udgaven af [Education Training Monitor](#), som centrale baggrundsdokumenter for initiativet.

Kompetencefordeling:

Forslaget er fuldt i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det er primært medlemsstaterne, der har beføjelser inden for uddannelse og kultur på nationalt, regionalt og lokalt plan. EU's beføjelser er begrænset til at fremme samarbejde og støtte og supplere nationale foranstaltninger. EU's indsats omfatter også muligheden for at finansiere programmer (eksempelvis Erasmus+ inden for uddannelse). Siden år 2000 har medlemsstaterne derudover også samarbejdet under "strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet", som fastsætter fælles mål og benchmarks og definerer den strategiske ramme for samarbejdet om uddannelse i EU.

Kendte indholdselementer i meddelelsen med relevans for DLI

Meddelelsen indeholder mange konkrete forslag til initiativer på uddannelsesområdet, som dog ikke alle er nærmere beskrevet i detaljen. Indtil videre er der kun offentliggjort en række faktaark for flere af initiativerne, hvorfor nærværende notat vil have karakter af en forholdsvis overordnet gennemgang af indholdet og en varieret detaljeringsgrad alt efter mængden af, på nuværende tidspunkt, kendt information.

I [pressemeddelelsen](#), som følger Kommissionens meddelelse, fremhæves følgende initiativer med relevans for DLI, som et europæisk område for uddannelse bør omfatte:

1. Reelle muligheder for mobilitet for alle

Dette skal ske ved at få flere deltagere i Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorpsets samt ved at skabe et EU-studiekort med en ny, brugervenlig metode til lagring af oplysninger om en persons akademiske resultater.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020?

- Yderligere 2 million personer kan deltage i Erasmus+ frem til 2020 og 100.000 unge kan deltage i Det Europæiske Solidaritetskorpsets frem til 2020.
- Mobiliteten kan udbredes til op til 500.000 elever gennem forenklede partnerskaber mellem skoler.
- Den langsigtede mobilitet for praktikanter og lærlinge styrkes: 500.000 deltagere, herunder 45.000 langvarige lærlingepladser eller praktikophold (ErasmusPro).
- Administrative procedurer forenkles yderligere for at lette adgangen til stipendier fra Erasmus+.
- Primo 2019 lanceres EU Student eCard: elektronisk identifikation af studerende baseret på deres nationale elektroniske ID. Det vil muliggøre sikker udveksling af data (f.eks. eksamensresultater) og adgang til tjenester (f.eks. kursusmateriale, indskrivningstjenester, onlinebiblioteker) i værtsinstitutioner/værtslande (Kommissionen begynder forberedelsen i 2018).

Andre mulige initiativer frem mod 2025:

- Fordobling af antallet af unge i EU, der deltager i Erasmus+ (fra 3,7 % til 7,5 %), hvilket vil kræve et budget på 29,4 milliarder euro for perioden 2021-2027.
- Et mål om, at 1,5 million unge kommer til at deltage i Det Europæiske Solidaritetskorpsets i og uden for Europa, ville kræve et budget på 6 milliarder euro for perioden 2021-2027.
- Tilskyndelse til mobilitet på studieområder, hvor Europa behøver ekspertise og ambitioner om at være i førersædet på globalt plan, såsom klimaændringer, miljø, ren energi, STE(A)M (naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed, robotteknologi, digitalisering, dataanalyse og kunstig intelligens).

- Sikring af, at alle mobile studerende har et EU Student eCard for at gøre det lettere for dem at søge ind på skoler eller universiteter i alle EU-lande.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

2. Gensidig anerkendelse af eksamensbeviser

Dette skal ske gennem iværksættelse af en ny "Sorbonne-proces" på grundlag af "Bologna-processen". Processen skal danne grundlag for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for videregående uddannelse og afgangsbrevise for endt skolegang.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- En ny proces, "Sorbonneprocessen", kan indledes med henblik på at foretage politiske og tekniske forberedelser forud for et forslag fra Kommissionen om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser fra videregående uddannelser og skoler og med henblik på at lette grænseoverskridende validering af beviser for erhvervsuddannelse og livslang læring.
- Uddannelsesstopmøde (Bruxelles, 25. januar 2018) samt Bologna-ministerkonference (Paris, maj 2018)
- I maj 2018 offentliggør Kommissionen et forslag om en *henstilling om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for videregående uddannelse og afgangsbrevise for endt skolegang samt studieperioder i udlandet*.
- For at understøtte tiltaget om gensidig anerkendelse, skal der udvikles et sikkert elektronisk system, hvor akademiske eksamensbeviser kan lagres og hentes for at kontrollere deres ægthed.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

3. Større samarbejde om udvikling af læreplaner

Der vil blive fremsat en række henstillinger for at sikre, at uddannelsessystemerne videregiver den viden og de færdigheder og kompetencer, som er afgørende i dagens samfund.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- Januar 2018: Opdatering af nøglekompetencerne i henstillingen om nøglekompetencer for livslang læring: læse- og skrivefærdigheder, sprog, naturvidenskab, teknologi og ingeniørvirksomhed og matema-

tik, digitale færdigheder, personlige og sociale kompetencer, læringskompetencer, medborger- og bæredygtighedskompetencer, iværksætterånd samt kulturel bevidsthed og evner til at udtrykke sig.

- Som en del af henstillingen vil der blive udarbejdet en EU-resultattavle for at vurdere nøglekompetencerne.

Øvrige perspektiver ifølge Kommissionen:

- At gøre læreplaner og uddannelseskurser sammenlignelige på tværs af grænser.
- At fastlægge nye benchmark for grundlæggende færdigheder (højst 10 % af de 15-årige må mangle grundlæggende færdigheder. Det aktuelle benchmark er 15 %).

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

4. Bedre sprogundervisning

Der skal fastsættes et nyt benchmark for at måle, om alle unge europæere, der afslutter en ungdomsuddannelse, har godt kendskab til to sprog ud over deres modersmål senest i 2025.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- I maj 2018 vil der blive vedtaget en henstilling om bedre sprogundervisning i Europa startende i førskoleundervisningen og om fastsættelse af et fælles benchmark for sproglige kompetencer ved afslutningen af sekundæruddannelsens andet trin (modersmålssprog samt to øvrige sprog inden 2025).
- Henstillingen skal også definere det ønskede resultat (f.eks. "selvstændig sprogbruger" for mindst et af de andre sprog) og en regelmæssig overvågning af sprogkompetencer i EU.
- Øget effektivitet i sprogundervisning og -indlæring ved hjælp af systematisk støtte til indførelsen af innovative metoder såsom "tosproget undervisning" og brug af digitale værktøjer.
- Udvikling af et pilotprojekt for tosprogede undervisningsmuligheder i grænseområder og i områder, hvor indbyggerne anvender mere end et sprog (5 millioner euro).

Andre initiativer frem mod 2025:

- Alle nyuddannede sproglærere skal have tilbragt mindst seks måneder med at lære eller undervise i udlandet med støtte fra programmet Erasmus+.
- Inden 2030: Henstilling om bedre sprogindlæring i Europa på baggrund af artikel 165 (TEUF) med et højere benchmark: modersmålssprog samt tre øvrige sprog.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

5. Fremme af livslang læring

Forskellene skal udlignes, og den andel af befolkningen, der deltager i læring gennem hele livet, skal øges for at nå målet på 25 % i 2025.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- I maj 2018 vedtages en henstilling om en europæisk referenceramme for kvalitet i dagtilbudsområdet.
- Medlemsstaterne gennemfører henstillingen om opkvalificeringsforløb fra december 2016 med henblik på at sikre, at voksne har de grundlæggende færdigheder.
- Medlemsstaternes uddannelsesinstitutioner tilskyndes til at deltage mere aktivt i de regioner, der udarbejder specialiserede strategier for at løse specifikke vækst- og beskæftigelsesproblemer, især for at sikre, at de nødvendige færdigheder er tilgængelige i de berørte regioner.
- Kommissionen vil støtte medlemsstaterne ved at udpege eksempler på god praksis og ved at styrke vejledningen, den tekniske bistand og peer learning (gennem den intelligente specialiseringsplatform eller strukturreformtjenesten).

Andre initiativer frem mod 2025:

- Genlancering og opdatering af rammen for europæisk samarbejde om uddannelse ved at styrke livslang læring.
- Hævelse af EU's benchmark for deltagelse i livslang læring til 25 % samt fastsættelse af et mere ambitiøst benchmark for dagtilbudsområdet, hvor 95 % af alle børn deltager.
- Sænkelse af EU's benchmark for personer med dårlige resultater (fra 15 % til 10 %) og skolefrafald (fra 10 % til 5 %)

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

6. Integration af innovation og digital uddannelse

Dette skal ske ved at fremme innovative og digitale uddannelser og udarbejde en ny handlingsplan for digitale uddannelser.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- Januar 2018: Udvikling af en handlingsplan for digital uddannelse med konkrete foranstaltninger.
- Fremme af mediefærdigheder gennem den kommende henstilling om nøglekompetencer for livslang læring (januar 2018)

- Styrkelse af blandet læring gennem en kombination af mobilitet og onlinesamarbejde (eTwinning)
- Styrkelse af koalitionen for digitale færdigheder og job ved at øge antallet af kurser.
- EU's programmeringsuge: Denne aktivitet skal nå ud til flere skoler og unge, og målet er, at mindst 50 % af skolerne skal deltage inden 2020.
- Lancering af "ordningen om digitale muligheder" i 2018, dvs. en voucher-baseret ordning med et budget på 10 millioner euro, som tilbyder praktikophold på tværs af grænserne til studerende og nyuddannede for at udvikle deres digitale færdigheder
- Marie Skłodowska-Curie aktiviteter: skabe øget deltagelse af forskere fra alle medlemsstater.

Andre initiativer frem mod 2025:

- Integration af innovation og digitalisering i alle læringssammenhænge. Personlig digital uddannelse for alle i alle medlemsstater: erhvervelse af færdigheder gennem skræddersyet læring for alle.
- EU-stipendier til masteruddannelserne i computerteknologi: Målet er at øge antallet af specialister inden for cybersikkerhed, big data, kunstig intelligens og maskinlæring; en del af disse stipendier øremærkes til kvinder.
- Gode internetforbindelser på skoler i EU: alle skoler bør have adgang til ultrahurtigt bredbånd.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

7. Støtte til lærere

Antallet af lærere, der deltager i programmet Erasmus+ og i eTwinning-netværket skal øges, og der skal gives vejledning om læreres og skolelederes faglige udvikling.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- Forbedring af eTwinning-netværket ved at få flere lærere og skoler til at deltage i netværket, hvilket vil få antallet af virtuelle udvekslinger inden for EU til at stige – med et mål om at have 600.000 brugere i 2020.
- Opfordre flere medlemsstater til at lade virtuelle udvekslinger indgå som et fast element i skolernes nationale uddannelsespolitik.
- Oprettelse af et online EU-lærerseminar med online kurser inden for eksempelvis anvendelsen af digitale teknologier til at forbedre undervisningskvaliteten samt kurser i nye metoder inden for sprogundervisning.
- Oprettelsen af en pris for Årets EU-lærer, der kunne uddeles for høj kvalitet og innovativ undervisning samt forbilledlige tværnationale samarbejdsaktiviteter. Målet ville være at fremme anerkendelsen af lærerfaget i den europæiske offentlighed.

- Styrkelse på EU-niveau af den sociale dialog om uddannelse med særligt fokus på lærernes karrierer.

Andre initiativer frem mod 2025:

- 1,5 millioner lærere, skoleledere og øvrigt undervisningspersonale, der deltager i udvekslingsprogrammer (Erasmus+) på tværs af Europa for at supplere deres viden, færdigheder og kompetencer.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

8. Etablering af et netværk af europæiske universiteter

Europæiske verdensklasseuniversiteter skal kunne samarbejde uden problemer på tværs af grænserne.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres frem til 2020:

- Etablering af [skolen for europæisk og tværnational forvaltning](#) baseret på et netværk med partnerinstitutioner, såsom Europakollegiet og École nationale d'administration og Hertie School of Governance, med henblik på at uddanne ledere fra offentlige, private og civilsamfundsorganisationer i EU-anliggender.
- Udvikling af flere strategiske partnerskaber mellem videregående uddannelsesinstitutioner.
- Støtte til yderligere 200 Erasmus Mundus-masterprogrammer så det samlede antal tildelte studiestipendier kommer op på 30.000 senest i 2020.
- Øget synlighed og brug af U-Multirank - et redskab der på verdensplan klassificerer universiteter og læreanstalter - til at markedsføre EU som et attraktivt område for videregående uddannelse.

Andre initiativer frem mod 2025:

- Etablering af det europæiske universitetsnetværk for at styrke og strukturere samarbejdet mellem videregående uddannelsesinstitutioner (første trin: etablering af universitetsnetværket og fælles gennemførelse af programmer med brug af fjernundervisningsværktøjer, andet trin: oprettelse af joint ventures, tredje trin: etablering af institutioner).
- Tilbud til veletablerede netværk om en europæisk statut, der giver mulighed for grænseoverskridende finansiering fra EU-budgettet og langsigtet bæredygtighed.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

9. Investering i uddannelser

Det europæiske semester skal anvendes til at støtte strukturreformer for at forbedre uddannelsespolitikken, og samtidig skal der anvendes EU-midler og investeringsinstrumenter til at finansiere uddannelse og fastsætte et benchmark for medlemsstaternes investeringer i uddannelse på 5% af BNP.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres:

- I lyset af de stramme offentlige finanser, bør muligheden for at anvende innovative finansieringsformer, f.eks. i form af private investeringer og investeringsinstrumenter, undersøges, hvad angår visse former for uddannelsesudstyr (f.eks. til at sikre høj konnektivitet i skoler) samt ved særlige former for uddannelse (f.eks. til at fremme samarbejde om videregående uddannelser).
- Der findes allerede en række eksempler på projekter, som er blevet finansieret af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer - blandt andet i Portugal, Letland og Finland.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

10. Bevarelse af kulturarven og fremme en følelse af europæisk identitet og kultur

Dette skal ske ved at udvikle en EU-handlingsplan for kulturarv og forberede en henstilling fra Rådet om fælles værdier, inklusive uddannelser og den europæiske dimension i undervisning.

Hvad kan der ifølge Kommissionen gøres (som er relevant i en DLI-sammenhæng):

- Vedtagelse af en henstilling om fælles værdier, inkluderende uddannelse og den europæiske dimension af undervisningen i januar 2018.
- Lancering af en fornyet ungdomssamarbejdsstrategi, der kan give unge mulighed for at deltage direkte i at fremme europæisk identitet og forme Europas fremtid.

Se Kommissionens [faktaark](#) om emnet for yderligere information.

Det Europæiske Semester: Landerapport 2018

Dette notat behandler Europa-Kommissionens udsendte landerapport¹ for Danmark i 2018, som blev offentliggjort den 7. marts 2018. Notatet baserer sig på en læsning af rapporten ud fra DLI-relevante aspekter. Siden 2010 har de europæiske lande været en del af Det Europæiske Semester², som danner rammen for en koordinering af EU-landenes økonomiske politikker. I den forbindelse foretages der ved Kommissionens fact finding mission i efteråret en vidensindsamling i de enkelte lande, der skaber grundlag for den årlige landerapport og landespecifikke anbefalinger. Dertil monitoreres landene i deres arbejde med at nå Europa 2020-målene. Til april forventes offentliggørelsen af Danmarks Nationale Reformprogram, som udstikker fremtidige nationale mål for vækst og beskæftigelse, og baner vejen for det videre arbejde med Europa 2020-målene.³

Rapportens afsnit om uddannelse vil være det centrale, mens uddannelsesaspektet også berøres under afsnit om arbejdsmarkedet, socialområdet samt forskning og innovation. Som noget nyt inddrager landerapporterne også data over den sociale indsats, idet prioriteter fra Den Europæiske Søjle for Sociale Rettigheder er blevet indført via den sociale resultattavle⁴. Det er muligt at læse mere om den sociale søjle i et andet notat⁵ fra DLI.

Indledende redegørelse

Allerede i rapportens indledende opsummering understreges to udfordringer, der vedrører uddannelse.

- Danmark er godt på vej til at nå 2020-målene inden for bl.a. skolefrafald og videregående uddannelse. (Landerapporten 2018, side 2⁶)
- Kommissionen påpeger, at arbejdet med at gøre erhvervsuddannelser attraktive og sikre fremtidig faglært arbejdskraft halter bagud. (Landerapporten 2018, side 3)
- Landerapporten fremhæver også befolkningsgruppen med migrantbaggrund (særligt dem med oprindelse uden for EU), som et område, hvor Danmark halter bagud både i forhold til ledighed og manglende uddannelse og faglige resultater. (Landerapporten 2018, side 3)

¹ Læs rapporten: https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-country-reports_en

² Læs mere om semestret: <http://www.consilium.europa.eu/da/policies/european-semester/>

³ Læs om processen for det Europæiske Semester: <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/european-semester/how-european-semester-works/>

⁴ Læs mere om resultattavlen på <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/social-scoreboard/>

⁵ Læs notat om søjlen: <http://www.dus.dk/media/1116/20170928-dli-notat-den-sociale-soejle.pdf>

⁶ Bemærk sidetal henviser til den engelske version af landerapporten: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-report-denmark-en.pdf>

Afsnit 3.3. arbejdsmarked, uddannelse og sociale spørgsmål

Uddannelsesområdet

- Trods nedskæringer i uddannelse siden 2015, er Danmark fortsat et af de lande i EU der investerer mest i uddannelse med 7,0 % af BNP sammenlignet med EU-gennemsnittet på 4,9 %. (Landerapporten 2018, side 29)
- De danske uddannelsesresultater ligger over EU-gennemsnittet, både hvad angår færdigheder og lighed. (Landerapporten 2018, side 29-30)
 - Dog er andelen af de højstpræsterende i Danmark lavere end andelen i de øvrige nordiske lande. Dette eksemplificeres med PISA 2015 inden for naturfag, hvor den danske andel af højstpræsterende lå på 7 % sammenlignet med 8,5 % i Sverige, 13,5 % i Estland og 14,3 % i Finland.
 - For læsning gælder, at danske elever i 4. klasse klarer sig bedre end det internationale gennemsnit, men dårligere end eleverne i de øvrige nordiske lande målt ved den internationale læseundersøgelse (IEA) i 2017. Dog viser det sig at den kønsbestemte forskel er mindre i Danmark sammenlignet med de øvrige nordiske lande.
 - Læsning blandt de danske 15-årige er bedre end EU-gennemsnittet, men her viser udenlandskfødte danskere ringere præstationer end danskfødte elever med henvisning til PISA etnisk 2015. (Landerapporten 2018, side 30)
- Landerapporten fremhæver, at det stadig halter bagud med at få integreret børn og unge med indvandrerbaggrund i det danske uddannelsessystem. (Landerapporten 2018, side 30)
 - Ved den seneste PISA-undersøgelse i 2015 præsterede elever med indvandrerbaggrund i gennemsnit 69 point lavere i naturfag end elever med dansk oprindelse. Det svarer til at eleverne med indvandrerbaggrund er ca. to skoleår bagud.
 - Elever med indvandrerbaggrund, både første- og andengeneration, præsterer i gennemsnit markant lavere end elever uden indvandrerbaggrund. Det illustreres i landerapporten med graf 3.3.3. (Landerapporten 2018, side 30) der viser den andel der underpræsterer i naturfag i PISA 2015 fordelt på elever uden indvandrerbaggrund, førstegenerations- samt andengenerationsindvandrere i Danmark og fem øvrige udvalgte lande. Selv ved hensyntagen til elevernes socioøkonomiske baggrund, er sandsynligheden for at score lavt blandt elevgruppen med indvandrerbaggrund 3,4 gange større end blandt elever uden indvandrerbaggrund. Dette er udtryk for en af de største forskelle mellem de to grupper i OECD-landene. Til sammenligning er sandsynligheden 2,0 i Norge, 2,6 i Sverige og OECD-gennemsnittet ligger på 2,3.
 - Gældende for ca. 20 % af børn født i Danmark af indvandrerforældre er at de hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse eller oplæring, hvilket er 6 procentpoint højere end andelen af børn med danskfødte forældre.⁷ (Landerapporten 2018, side 30)
 - Selvom deltagelsesfrekvensen i dagtilbud er høj i Danmark, og at 98,6 % af alle 4-årige er en del af et dagtilbud, så forlyder det i rapporten, at nyankomne flygtninge ofte ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på fordelene ved deltagelse i dagtilbud. Dette skal en reformpakke fra Børne-

⁷ Der refereres til *OECD Economic Surveys: Denmark 2016* (OECD, 2016), men grundlaget og definitionen for de 20 % er ikke nærmere beskrevet.

og Socialministeriet fra juni 2017 med 24 initiativer til at styrke og højne kvaliteten af dagtilbud bl.a. ændre på. (Landerapporten 2018, side 30)

- Overgangen fra dagtilbud til folkeskole beskrives fortsat som problematisk, hvilket særligt gør sig gældende blandt børn født uden for Danmark. Af opmærksomhedspunkter fremhæves, at en tredjedel af personalet på dagtilbudsområdet ikke er uddannet pædagoger, men også normeringen af personale pr. antal børn påpeges at kunne have negative konsekvenser for integrationen af børn med indvandrerbaggrund. (Landerapporten 2018, side 31)
- Det bemærkes at flere brede reformer på uddannelsesområdet er søsat til at forbedre de faglige resultater og et højere akademisk niveau. (Landerapporten 2018, side 30)
 - Om folkeskolereformen fra 2014 fremhæves en første evaluering af Økonomi- og Indenrigsministeriet, der tyder på en vis fremgang med hensyn til målet om at mindske betydningen af den socioøkonomiske baggrund ift. uddannelsesresultaterne, i særlig grad for de dårligt stillede elevgrupper samt at eleverne har fået større motivation. Omvendt lyder kritikken, at reformen har mindsket lærernes professionelle autonomi. (Landerapporten 2018, side 30).
 - Den politiske aftale fra december 2017 om at ændre læseplanerne er sket i lyset af kritikken over nationale læringsmål for hvert fag (Fælles Mål), som det forlyder har begrænset lærernes professionelle autonomi. Med den nye aftale lempes læseplanerne, så kun fagenes overordnede indhold er bindende. Det skal give lærerne større frihed til selv at tilrettelægge undervisningen og tilpasse den elevernes behov og de lokale forhold. (Landerapporten 2018, side 30-31)
 - Gymnasieeformen fra 2017 skal sikre et højere akademisk niveau og ruste eleverne bedre til en videregående uddannelse samt sikre løbende efteruddannelse af lærere og skoleledere. Trods en række støtteforanstaltninger, mener lærerforeningerne, at besparelserne via omprioriteringsbidraget frem mod 2020 kan skade implementeringen af reformen. (Landerapporten 2018, side 31)
 - Af øvrige reformer fremhæves trepartsaftalen fra 2016, der skulle give erhvervsuddannelserne et kvalitetsløft, samt adgangskrav til gymnasieuddannelserne og oplysningskampagner til at promovere erhvervsuddannelserne blandt forældre og elever som skal understøtte det nationale 2025-mål⁸ (at 25 % af de unge vælger en erhvervsuddannelse). Også her fremføres en kritik af den årlige nedskæring på 2 % af budgettet (150 mio. DKK), der risikerer at påvirke reformimplementeringen negativt. (Landerapporten 2018, side 31)
 - Trepartsaftalen om voksen-, efter- og videreuddannelse fra oktober 2017 ventes at føre til mere udbredt oplæring i digitale færdigheder. Et nyoprettet udvalg der skal sikre bedre universitetsuddannelser arbejder også på, at uddannelserne dækker behovet for digitale færdigheder, men der lader ikke til at være en overordnet digitaliseringsstrategi inden for uddannelse.
 - Niveauet for IKT-færdigheder ligger generelt højt og digitalt udstyr er særdeles udbredt i det danske uddannelsessystem. 95,3 % af danskerne bruger regelmæssigt internettet, og 71 % angiver at de som minimum besidder grundlæggende digitale færdigheder, hvilket er langt over gennemsnittet i EU på 57 %. For den danske befolkning over 65 år, ligger andelen af IT-kyndige også langt over gennemsnittet i EU. (Landerapporten 2018, side 31)

⁸ DLI-kontoret antager at der henvises til 2020-målsætningen om 25 %

- I forbindelse med livslang læring er der en høj dansk deltagelse i voksenuddannelse med 27,7 % i 2016, hvilket er højere end EU-gennemsnittet på 10,8 % i 2016.

Arbejdsmarked og uddannelse

- I landerapporten beskrives det at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse, som en af de største udfordringer for Danmark.
 - Især inden for anlægs- og byggebranchen mangler der arbejdskraft. 30 % af arbejdsgiverne i byggebranchen rapporterede om mangel på arbejdskraft i slutningen af 2017. Ved erhvervsskolereformen i 2015 opstillede regeringen det 2025-mål, at 30 % af en ungdomsårgang skulle vælge en erhvervsuddannelse direkte efter folkeskolen. Dette tal lå på omkring 18,5 % i 2017. (Landerapporten 2018, side 25)
 - Trepartsaftalen om flere praktikpladser fra 2016, som træder i kraft i januar 2018, forventes at bidrage til at flere unge vælger en erhvervsuddannelse. (Landerapporten 2018, side 25)
- Beskæftigelsesraten for personer født uden for EU er generelt lavere end personer født i Danmark korreleret for uddannelse.
 - Overkvalificering blandt nyligt ankomne migranter var ti procentpoint højere i 2014/2015 sammenlignet med 2006/2007, hvilket indikerer et mismatch mellem de jobs migranter udfører og deres kvalifikationer. Kommissionen påpeger, at dette kan skyldes problemer med anerkendelse af færdigheder og uddannelsesdiplomer, manglende sproglige færdigheder eller netværk. (Landerapporten 2018, side 25)
- Det bemærkes at arbejdsløsheden for færdiguddannede unge mellem 25-29 år lå på 7,3 % i 2017, hvilket er højere end de 5,8 % på landsplan. (Landerapporten 2018, side 27)
- I landerapporten nævnes trepartsaftalen på voksenuddannelsesområdet fra oktober 2017, hvor der blev afsat 2,5 mia. kr. til initiativer, som skal styrke opkvalificeringen af ufaglærte og faglærte i forhold til efterspørgslen på fremtidens arbejdsmarked. (Landerapporten 2018, side 27)
- Det bemærkes i landerapporten, at antallet af den danske arbejdsstyrke specialiseret i IKT er forblevet på et stabilt niveau på 4,2 % de sidste par år.
 - Det bemærkes ligeledes, at Danmark ikke har en overordnet strategi for digitale færdigheder og jobs, men derimod flere parallelt løbende strategier for at tackle det fremtidige behov for IKT-specialister i arbejdsstyrken. (Landerapporten 2018, 27-28)
- De første resultater for den toårige integrationsuddannelse (IGU) fra 2016 er positive, trods en sløv start. Ved udgangen af 2017 var der underskrevet 1.000 IGU-kontrakter, men det vil i løbet af 2018 blive evalueret og afgjort af de sociale parter, hvorvidt IGU-systemet skal fortsætte. (Landerapporten 2018, side 29)

Socialområdet og uddannelse

- Andelen af befolkningen der risikerer fattigdom eller social eksklusion er særlig alarmerende for gruppen af borgere, der er født uden for EU. Her er det 36,4 % af denne gruppe, der er i risikozonen, hvilket

er mere end det dobbelte i forhold til andelen af danskfødte borgere (16,5 %). (Landerapporten 2018, side 28)

- Der fremkommer et mismatch mellem andelen af nyankomne flygtninge og de aktuelle arbejdsmarkeds-mæssige behov. Dette skyldes dels manglende kvalifikationer blandt flygtninge, i særlig grad på erhvervsuddannelsesområdet, men det skyldes i lige så høj grad manglende sprogkunderskaber i dansk som en barriere for at påbegynde en uddannelse. (Landerapporten 2018, side 28)

Boks 3.3.1. Resultater vurderet på baggrund af den europæiske søjle for sociale rettigheder

- Omkring 71 % af befolkningen besidder som minimum basale digitale færdigheder. Andelen er faldet de senere år men ligger dog stadig på et højt niveau sammenlignet med EU-gennemsnittet. På EU's sociale resultattavle klassificeres danskernes digitale færdigheder som "good but to monitor". (Landerapporten 2018, side 26)
- I forhold til andelen af elever, der forlader uddannelsessystemet tidligt, viser rapporten at de 18-24-årige danskere klarer sig bedre end EU-gennemsnittet. (Landerapporten 2018, side 26)
- På trods af gode arbejdsmarkedsindikatorer og en høj grad af social inklusion er der stadig bestemte grupper, som lever på kanten af samfundet. Dette gælder for folk med migrantbaggrund, nedsat arbejdsevne og unge som hverken er i uddannelse eller arbejde. (Landerapporten 2018, side 26)
- Den toårige integrationsuddannelse (IGU) viser positive første resultater med flere nyligt ankomne flygtninge i job. (Landerapporten 2018, side 26)

Afsnit 3.5.1. Forskning og Innovation

- Danmark har siden år 2000 intensiveret investeringer i forskning og udvikling (R&D), og er dermed tæt på at nå det nationale mål på 3 % af BNP.
 - I 2016 lå investeringsniveauet for R&D på 2,9 % af BNP. Danmark præsterer også højt i forhold til private virksomheders investering i R&D som lå på 1,9 % af BNP i 2016, hvilket er det fjerde højeste i EU. Dette er dog en nedgang sammenlignet med 2009, hvor tallet lå på 2,1 %. Kommissionen peger på, at dette skyldes en nedgang i IKT-sektoren.
 - I 2015 fremstod Region Hovedstaden som den femte mest R&D intensive region i EU. (Landerapporten 2018, side 38)
- Kommissionen fremhæver at danske forskere er blandt de top-tre mest citerede i EU, og at de ofte indgår i fælles publikationer med andre internationale forskere.
 - Det bemærkes dog ligeledes, at dansk forskning og innovation (R&I) ikke er særlig attraktiv at investere i for udenlandske virksomheder. (Landerapporten 2018, side 38)
- I landerapporten påpeges det, at tiltag for at styrke båndet mellem forskning og private virksomheder vil styrke dansk forskning og innovation.

- Der investeres begrænsede offentlige midler på virksomhedsfinansieret forskning og innovation sammenlignet med andre EU-lande. Samarbejde mellem SMV'er og universiteter kan forbedres.
- I forhold til offentlig-private videnskabelige sampublicationer lå Danmark øverst i 2015. (Landerapporten 2018, side 38)

Andre steder i landerapporten hvor uddannelse omtales

Afsnit 1. Økonomiske forhold og fremtidsudsigter

- Af aspekter der vedrører uddannelse bemærkes en mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvilket kan give problemer i fremtiden. Der er især risiko for flaskehalse inden for anlægs- og byggebranchen, IKT-sektoren og servicesektoren. (Landerapporten 2018, side 6)

Afsnit 2. Fremskridt med de landespecifikke henstillinger

- Landerapporten fremhæver, at der efter de landespecifikke anbefalingerne i perioden 2011-2014 er kommet tiltag for at mindske frafald på erhvervsuddannelserne, men at der stadig er problemer med at tiltrække elever til erhvervsuddannelserne. Derudover nævnes endnu engang det tiltagende behov for kvalificeret arbejdskraft særlig inden for bestemte brancher. (Landerapporten 2018, side 11)

PUNKT 3

Fælles erklæring for 2018

Det danske Undervisningsministerium og de Danske Underviserorganisationers Samråd er enige om fortsat at udvikle det indbyrdes samarbejde. I det følgende år vil samarbejdet særligt have fokus på at styrke lærernes professionelle råderum og self-efficacy.

Samarbejdet mellem parterne vil foregå på to niveauer:

- Dels gennem løbende inddragelse og samarbejde mellem parterne i forbindelse med konkrete initiativer og politikudvikling. Som konkrete eksempler til efterlevelse kan nævnes samarbejdet om implementering af folketingets beslutning om at lempe bindingerne i Fælles Mål samt det fremtidige arbejde med kompetenceudvikling af FGU-lærere og udviklingen af en ny profession samt implementeringen af gymnasiereformen og udviklingen af de gymnasiale uddannelser.

&

- Dels gennem afholdelsen af en fælles årlig national konference, der sætter fokus på udvikling af lærerprofessionen. Konferencen vil blive afholdt som opfølgning på den årlige ISTP-konference og vil blive arrangeret af en arbejdsgruppe mellem UVM og DUS. Formålet med konferencen vil være at følge op på ISTP-konferencen med henblik på at oversætte og aktualisere relevante internationale problemstillinger til en dansk kontekst.

Resumé af baggrundsrapporten til ISTP 2018 'Valuing our Teachers and Raising their Status' – med særligt fokus på den danske profil i rapporten

Rapporten er bygget op af et indledende afsnit som skitserer tendenser, udfordringer og muligheder ift. læring og undervisning og tre kapitler, der svarer til de tre tematiske drøftelser, som er dagsordenen for ISTP 2018:

- 1) Emerging trends, challenges and opportunities
- 2) Schools at the centre of their communities
- 3) Enabling pedagogies for the future
- 4) 'Teachers' well-being, confidence and efficacy

Rapporten bygger på eksisterende OECD-data fra PISA, TALIS, PIAAC og tilhørende analyser.

1) Emerging trends, challenges and opportunities

Afsnittet identificerer tendenser, udfordringer og muligheder ift. læring og undervisning og er en udredning af den sammenhæng, som OECD ser dette års topmøde i.

Afsnittets overordnede pointer:

- Den hastige udvikling indenfor digital teknologi medfører nye og anderledes færdighedskrav til fremtidens borgere. Elever skal tilegne sig mange forskellige kompetencer, og skolerne skal forberede eleverne på disse forandringer ved fx at træne til jobs, som ikke eksisterer i dag, træne dem i at tackle ukendte fremtidige samfundsmæssige udfordringer og træne dem i at anvende teknologi, som endnu ikke er blevet opfundet. Det stiller nye krav til uddannelsessystemerne, skolerne og lærerne, og det kræver en anderledes tilgang til læring og undervisning. Uddannelsessystemer skal bl.a. omfavne diversitet med differentierede tilgange til undervisning, som anerkender, at elever lærer på forskellige måder.
- Det kræver også, at regeringer samarbejder med lærerne og lægger klare strategier for forandring i uddannelsessystemerne, som fremmer innovation, giver mulighed for autonomi, valg og konkurrence, opmuntrer til risikovillighed og giver rum for belønning. Udfordringen er at gøre lærerprofessionen til et erhverv som bygger på tillid, professionel autonomi og en samarbejdende kultur, hvor lærerne føler ejerskab over deres erhverv.

Danske referencer:

- Samarbejdsevner: S. 15, fig. 1.1: I 2015 lavede PISA den første undersøgelse af elevers samarbejdsevner ift. problemløsning. Figuren viser elevernes samarbejdsevner ift. problemløsning sammenlignet med deres kompetencer i matematik, naturfag og læsning. Det konkluderes, at elever der har gode kompetencer inden for matematik og læsning er tilbøjelige til at være bedre til at samarbejde om problemløsning. Danmark ligger over OECD-gennemsnittet, hvilket betyder, at danske elever besidder væsentligt bedre samarbejdsevner om problemløsning sammenlignet med deres kompetencer inden for matematik, læsning og naturfag.

2) Schools at the centre of their communities

Afsnittet lægger vægt på, at skoler er afhængige af ressourcer og støtte fra det lokale samfund, og at skoler, ved at samarbejde med det lokale samfund, samtidig bidrager til den sociale sundhed i samfun-

det. I rapporten påpeges det, at skoler kan involvere det lokale samfund og samtidig være med til at forme det lokale miljø ved at:

- Inddrage og engagere forældrene (data fra PISA viser, at elever, der på forskellige måder har engagerede forældre, klarer sig bedre i skolen og er mere tilfredse med deres liv)
- Indgå i partnerskaber med fx organisationer, virksomheder, frivillige foreninger og sports- og kulturinstitutioner i det lokale samfund og derved åbne op for læringsmuligheder og særlige læringsaktiviteter, som ligger uden for det normale pensum.

Det fremhæves, at mange OECD-lande stadig står over for udfordringer ift. at understøtte de dårligt stillede skoler i at tackle de udfordringer, skolerne står over for og dermed sikre kvalitetsuddannelse til alle eleverne. Det kræver bl.a., at politiske beslutningstagere adresserer regionale forskelle.

Danske referencer:

- Forældreengagement: S. 32, fig. 2.5: I PISA 2015 undersøgte man sammenhængen mellem forældrenes interesse i deres barns skoleaktiviteter (ud fra børnenes egen vurdering) og deres socio-økonomiske baggrund ift. elevernes performance. I Danmark har en stor del af både de dårligst placerede elever (omkring 92 pct.) og de bedst placerede elever (omkring 96 pct.) svaret, at deres forældre interesserer sig for deres skoleaktiviteter, og der er således i det her eksempel næsten lige så mange elever, som klarer sig dårligt, som elever, der klarer sig godt, der oplever at have engagerede forældre.
- Skolernes naturvidenskabelige tilbud: S. 39, fig. 2.9: Skoledere blev i PISA 2015 spurgt til, om deres skole tilbød naturvidenskabelige klubber eller foreninger samt naturvidenskabelige konkurrencer. I rapporten fremhæves det bl.a., at tilbud om ekstraaktiviteter kan stimulere elever til selv at forme deres læring samt styrke elevernes sociale udvikling og deres samfundsmæssige engagement. Blandt OECD-landene går ca. 39 pct. af eleverne på skoler, som tilbyder naturvidenskabelige klubber/foreninger og 66 pct. af eleverne går på skoler, som tilbyder naturvidenskabelige konkurrencer. Danmark ligger her langt under OECD-gennemsnittet, idet kun ca. 9 pct. af de danske elever går på skoler, som tilbyder naturvidenskabelige klubber/foreninger og kun omkring 33 pct., der går på skoler, som tilbyder naturvidenskabelige konkurrencer.
- Folkeskolereformen – link ml. skole og samfund: S. 41: Den åbne skole i den danske folkeskolereform fra 2014 fremhæves som eksempel på et tiltag, der kan forbedre linket mellem skole og samfund, og som har til formål at forbedre og udvide muligheden for aktiviteter uden for den normale skolegang. Det fremgår, at de danske skoler som led i reformen skal samarbejde med det omgivende samfund ved fx at involvere lokale sportsklubber, kulturelle centre, kunst- og musikskoler og forskellige foreninger samt, at det er kommunerne, der er forpligtet på at sikre samarbejdet mellem skole og samfund.
- Uddannelse og engagement i samfund: S. 42: Fig. 2.10: Figuren viser procentdelen af voksne, der laver frivilligt arbejde mindst én gang om måneden sammenholdt med deres uddannelsesmæssige baggrund. Rapporten konkluderer, at højere uddannede personer har større tilbøjelighed til at engagere sig socialt og samfundsmæssigt end personer med kortere uddannelse. I Danmark ses der samme tendens, idet de højere uddannede udfører mere frivilligt arbejde. I Danmark er der sammenlignet med OECD-gennemsnittet flere voksne, der udfører frivilligt arbejde.
- Social baggrund og PISA-resultater: S. 45, fig. 2.11 og s. 46, fig. 2.12: PISA-resultater peger på, at elevers sociale baggrund, og dermed skolers elevsammensætning, har betydning for, hvor godt eleverne klarer sig. Dataene viser dog også, at denne sammenhæng ikke gør sig gældende i alle

lande, idet dårlige resultater ikke altid er en konsekvens af svag social baggrund alene. Forskellige sociale baggrunde er en stor udfordring for lærere og skoler, og det skal der tages højde for ved at anerkende, at skoler har forskellige ressourcebehov. I fig. 2.12 måles forskellen mellem, om skolerne (ifølge skolelederen) besidder undervisningsmateriale ift., om skolen er dårligt eller godt stillet. Af figuren ses det, at der i Danmark ikke er ret stor forskel på undervisningsmaterialer alt efter, om det er en dårlig eller bedre stillet skole.

- Finansiering af private skoler: S. 53, fig. 2.13: Mange kritikere hævder, at udbredelsen af private skoler har en dårlig indflydelse på kvaliteten af uddannelse. Data fra PISA viser imidlertid, at der ikke er en sammenhæng mellem andelen af private skoler i et land, og hvordan landet klarer sig ift. uddannelse. Det er dog stadig en diskussion, hvor mange offentlige midler, de private skoler skal modtage. Her bemærkes det endvidere, at der er mindre socioøkonomisk forskel på eleverne i hhv. offentlige og private skoler i lande, hvor de private skoler modtager store offentlige tilskud. Figur 2.13 underbygger denne konklusion. Forskellen i socioøkonomisk baggrund blandt elever fra hhv. private og offentlige skoler er i Danmark ikke ret stor, og de private skoler i Danmark modtager også flere penge fra det offentlige end i visse andre lande. I Danmark er den offentlige finansiering af private skoler dog stadig en del lavere end de private skoler i fx Finland og Sverige.

3) Enabling pedagogies for the future

Afsnittet sætter fokus på læreres faglige (professionelle) udvikling. Læringsmuligheder for lærere er ikke kun med til at forme deres viden om det fag, de underviser i og pædagogik generelt – det er også med til at forme deres overbevisninger om undervisning og kan virke motiverende. Det konkluderes, at den traditionelle undervisningsform med lærerorienteret undervisning karakteriseret ved 'forelæsninger' (tavleundervisning), lektionsoversigter mv. i de sidste årtier er blevet udfordret af den elevorienterede undervisningstilgang, som i stigende grad er på vej ind i klasseværelserne, og som giver eleverne mere kontrol over tid, sted, vej og tempo ift. at lære.

Forskning tyder på, at lærere har behov for forskellige former for værktøjer for at hjælpe eleverne med både de simple og de komplekse problemer, hvor lærerorienteret undervisning højst sandsynlig er mere effektiv ift. at løse de simple problemer, mens den elevorienterede undervisningsstrategi i højere grad er velegnet til at løse komplekse problemer.

Danske referencer:

- Nyuddannede læreres selvværd: S. 62, fig. 3.3: Undersøgelser viser, at nyuddannede lærere i de fleste lande har en lavere følelse af selvværd end deres erfarne kolleger. Figuren viser forskellen mellem nyuddannede og erfarne lærere ift., om de føler sig parate til at undervise ud fra en række parametre: undervisningens indhold, pædagogikken og klasseværelsesundervisning i faget, som de underviser i. I Danmark er der størst forskel end i mange andre lande mellem nyuddannede og erfarne lærere ift. om de føler sig ordentligt klædt på til 'traditionel klasseværelsesundervisning' i faget. De nye lærere føler sig altså mindst parate til at undervise, når det gælder klasseværelsesundervisning i faget.
- Lærer- eller elevorienteret fokus: S. 64, fig. 3.5 og s. 68, fig. 3.9: Det konkluderes, at jo mere et land anvender lærerorienteret undervisning sammenlignet med elevorienteret undervisning, jo oftere ses det, at eleverne samtidig lærer efter nogle memoreringsteknikker (udenadslære). I Danmark ses i lidt højere grad et elevorienteret fokus, og samtidig anvender eleverne læringsmetoder, som lægger vægt på udformning fremfor memorering. Fig. 3.9 viser endvidere, at de danske elever ikke anvender memoreringsteknikker i lavere grad end OECD-gennemsnittet.

- At blande eleverne: S. 77: Lisbjerg Skole i Århus nævnes som et eksempel på en skole, der har arbejdet med at blande eleverne i forskellige grupper for at stimulere læring, fremme diversitet og muligheden for at udvikle kontakter, som ellers ikke ville være blevet udviklet. På skolen har man blandet elever i mindre grupper af 12 elever og efter forskellige aldre.

4) Teachers' well-being, confidence and efficacy

Afsnittet sætter fokus på lærernes rolle, deres selvopfattelse, selvtillid, det øgede pres på lærerne, deres tilfredshed med deres arbejde, deres relationer til kolleger og elever, deres faglige udvikling og deres generelle velbefindende.

Det konkluderes, at effektiv undervisning i høj grad afhænger af, at læreren tror på egne evner, har selvtillid og trives. Samtidig fremhæves det, at lærere i dag forventes at udføre opgaver, som ikke falder ind under deres egentlige jobbeskrivelse, hvilket stiller stadig større krav til lærerne. Det fremhæves også, at data fra PISA viser, at de mest succesfulde uddannelsessystemer er dem, hvor samfundet værdsætter og anerkender lærerne.

Danske referencer:

- Værdien af lærerprofessionen: S. 90, fig. 4.1: Figuren viser lærernes syn på, hvordan de mener, at samfundet værdsætter lærerprofessionen. Danmark ligger her under OECD gennemsnittet ift. antallet af lærere, som selv mener, at lærerprofessionen er værdsat i samfundet. Kun omkring 3 pct. af de danske lærere i grundskolen er *meget enige* i, at lærerprofessionen er højt værdsat, mens 15 pct. er *enige* i udsagnet. 47 pct. af lærerne erklærer sig *uene* i, at lærerprofessionen er værdsat og hele 35 pct. er *meget uenige* i, at den er værdsat.
- Betydningen af værdsættelsen af lærerprofessionen: S. 91, fig. 4.2: Data fra PISA og TALIS peger på, at lande med de mest succesrige uddannelsessystemer også er de lande, hvor samfundet i højere grad værdsætter lærerprofessionen. I figuren sammenlignes lærernes mening om, hvordan samfundet værdsætter lærerprofessionen og andelen af de elever, der klarede sig bedst ift. matematik. Danmark placerer sig relativt 'lavt' i figuren med både få lærere, der mener, at lærerprofessionen er værdsat og færre elever med høj score i matematik sammenlignet med andre lande som fx Belgien, Holland og Singapore.
- Samarbejde ml. lærere på danske skoler: S. 106, boks 4.8: Danmark fremhæves som eksempel på et land, der har arbejdet med at fremme lærernes samarbejde på skolen. Det pointeres, at der i Danmark ikke findes nationale krav til, hvordan man skal evaluere lærernes arbejdspræstation. Ifølge Folkeskoleloven er det skolelederen, der har det praktiske/daglige ansvar for kvaliteten af undervisningen, bl.a. gennem ansvaret for den administrative og pædagogiske ledelse af skolen, herunder også lærernes faglige udvikling. Det konkluderes endvidere i rapporten, at danske skoler "synes at være baseret på en kultur, hvor skoleledere viser tillid og tiltro til deres lærere, hvor anerkendelse af lærernes arbejde kommer til udtryk ved en dialog mellem skoleleder og lærer eller fra én lærer til en anden". Endelig konkluderes det, at lærerne på de danske skoler i stigende grad er organiseret omkring lærerteams (ud fra fx sektioner eller fag). Det har ført til øget samarbejde mellem lærere og en mere formel dialog mellem skoleledere og lærerteams, hvor lærerne samarbejder om at fremme kvaliteten i undervisningen.

The Minister

Frederiksholms Kanal 21
DK-1220 Copenhagen K
Tel. No.: +45 32 92 50 00
Email: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR no.: 20453044

Dear Andreas Schleicher,

5 April 2018
Ref. no.:18/04521

First of all we would like to thank the OECD, Education International and the Portuguese authorities for a successful and well planned ISTP 2018. The background report provided a solid foundation for this year's discussions, and I found the event fruitful and inspiring.

It is my privilege as head of the Danish delegation to the ISTP 2018 to forward feedback on behalf of the Swedish, Estonian and Danish participants. As the ISTP is a dynamic event, we would like to present a few proposals for consideration with regards to ISTP 2019.

A key to a successful ISTP is the valuable exchange of knowledge and informal discussions. Against this background we suggest that the following is considered in the planning of next year's ISTP:

- To give special attention to the key role of the moderator in keeping the schedule as well as ensuring a concise and brief recapitulation of the debates and presentations.
- The debate could be more focused if the themes of the sessions and the questions were more focused and specific.
- It could also be considered to support more active involvement of the participants during the main session, e.g. by having them engage in discussions with each other.
- To invite researchers with a specific relevant knowledge to initiate, and if it is desired, sum up the topics in each session in order to set the frame for the session themes and inspire the debates.

We hope that these proposals are useful and that they will be considered by you and the co-organisers along with other proposals to keep the ISTP relevant, inspiring and vital.

We look forward to receiving your reflections on our proposals.

On behalf of the Swedish, the Estonian and the Danish delegation,

Yours sincerely

Merete Riisager

PUNKT 4

**Danske Underviserorganisationers Samråd
Årsregnskab pr. 31/12-2017
22. Regnskabsår**

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til organisationerne i Danske Underviserorganisationers Samråd.

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Danske Underviserorganisationers Samråd for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis.

Årsregnskabet udarbejdes efter Årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Danske Underviserorganisationers Samråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2017 i overensstemmelse med Årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af Danske Underviserorganisationers Samråd i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Danske Underviserorganisationers Samråds evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift med mindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Danske Underviserorganisationers Samråd, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlige fejlinformation, når sådan findes.

Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen.

Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlige fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Danske Underviserorganisationers Samråds interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Danske Underviserorganisationers Samråds evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Danske Underviserorganisationers Samråd ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

København, den

Revisionsfirmaet Edelbo & Lund-Larsen
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR.nr. 32327249

Palle Mørch
Statsautoriseret revisor
MNE-nr. 29381

Årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med Årsregnskabslovens krav samt almindelig anerkendte danske regnskabsvejledninger. Det aflagte regnskab vedrører perioden 1/1-2017 til 31/12-2017, der er organisationens 22. regnskabsår.

Der er ikke ændret regnskabsprincipper i regnskabsåret.

På grund af afrundinger kan der forekomme uoverensstemmelse mellem enkeltposter og sumtal.

Resultatopgørelse

Dato: 21/2-2018, side 4

Note	pr. 31/12-2017 (i 1.000 kr.)	Korrigeret budget	01/01-2017 31/12-2017	År til dato i %	01/01-2016 31/12-2016
INDTÆGTER:					
1 DUS kontingent		942	943	100,1	899
2 DUS ekstraordinært kontingent		257	257	100,0	0
Bidrag til internationalt arbejde (DLI)		-644	-641	99,5	-619
3 Differentieret tillægskontingent vedr. arbejdsskadesager		381	372	97,7	370
DLF's behandling af arbejdsskadesager		-381	-372	97,7	-370
4 Grundkontingent til dækning af DLF's sekretariatsopgaver					
vedr. psykisk arbejdsmiljø		907	878	96,8	912
DLF's sekretariatsudgifter vedr. behandling af psykiske					
rådgivningssager		-907	-878	96,8	-912
A conto betaling for sager om psykisk rådgivning		789	732	92,7	772
DLF's udgifter til psykologer vedr. psykiske rådgivningssager		-789	-732	92,7	-772
Indtægter		555	559	100,8	280
UDGIFTER:					
Høring Christiansborg om uddannelsespres den 27/2-2017 (FU 9. december 2016)		40	43	108,0	0
5 Lønninger til sekretariat		155	155	100,0	151
6 Ejendomsudgifter		25	25	100,0	24
Kampagne ift. Finanslov 2018 og kommunernes økonomiaftale (FU 28. juni 2017)		150	149	99,3	0
7 Hjemmeside (FU 13. marts 2017)		74	80	108,4	12
8 Møder og rejser		114	139	122,3	22
Revision og juridisk assistance		5	5	105,6	5
Udgifter		562	596	106,1	214
Resultat før renter		-8	-37	485,7	66
Nettorenter		1	8	834,7	9
Årets resultat		-7	-29	433,5	74

Balance

Dato: 21/2-2018, side 5

pr. 31/12-2017

(i 1.000 kr.)

2017

2016

AKTIVER**OMSÆTNINGSAKTIVER****TILGODEHAVENDER**

Mellemregning med Danmarks Lærerforening	273	323
9 Tilgodehavender v/psykisk rådgivningssager	97	0

AKTIVER**371****323****PASSIVER****EGENKAPITAL****OVERFØRT OVERSKUD/TAB**

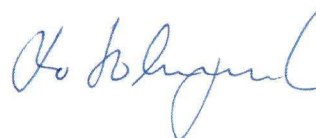
Overført fra tidligere år	97	23
Årets resultat	-29	74
Egenkapital	68	97

KORTFRISTET GÆLD

9 Gæld v/psykisk rådgivningssager	0	47
9 Gæld v/arbejdsskadesager	294	179
Kortfristet gæld	294	226

PASSIVER**363****323**

Anders Bondo Christensen

Bo Holmsgaard

Noter

Dato: 21/2-2018, side 6

pr. 31/12-2017
(i 1.000 kr.)

1 DUS kontingent	
Kontingentet udgjorde 5,50 kr. pr. medlem i 2017, svarende til	943 t.kr.
2 DUS ekstraordinært kontingent	
Som følge af udgifter til ny hjemmeside, studietur til Bruxelles, høring på Christiansborg om uddannelsespres og DUS-kampagne ifb. Finanslov 2018 og Kommunernes økonomiaftale blev der fastsat et ekstraordinært kontingent på 1,50 kr. pr. medlem i 2017, svarende til	257 t.kr.
3 Differentieret tillægskontingent vedr. arbejdsskadesager	
Der er opkrævet et á conto beløb svarende til antal medlemmer x 0,25% x 4.600 kr. pr. sag. (Kontingentet kan maksimalt udgøre antal medlemmer x 0,50% x 4.600 kr. pr. sag) Beløbet er overført til DLF til dækning af sekretariatets opgaver vedr. arbejdsskadesager.	372 t.kr.
4 Grundkontingent til dækning af DLF's sekretariatsopgaver vedr. psykisk arbejdsmiljø	
DLF betalte i 2017	211 t.kr.
Øvrige organisationer, der er tilmeldt ordningen betalte 51 kr. pr. medlem i 2017	667 t.kr.
	<u>878 t.kr.</u>
5 Lønninger:	
Lønninger og sociale bidrag	155 t.kr.
Beløbet vedr. lønudgiften til sekretariatsfunktionen er fastsat skønsmæssigt.	
6 Ejendomsudgifter	
Kontorleje pristalsreguleres årligt med KL's forventede prisudvikling og udgjorde	25 t.kr.
7 Hjemmeside	
Udgifterne til hjemmesiden består af det alm. budget på 12.500 kr. samt 67.500 kr. til ny hjemmeside.	
8 Møder og rejser	
Internatmøde afholdt den 21. – 22. september 2017 på Sinatur Hotel Sixtus	90 t.kr.
Studietur til Bruxelles 18-20/1-17	40 t.kr.
Øvrige møder og rejser	9 t.kr.
	<u>139 t.kr.</u>
Merudgifterne skyldes udgifterne på 40.000 kr. til forretningsudvalgets studietur til Bruxelles, der ikke var medtaget fuldt ud i budgettet.	
9 Tilgodehavende v/arbejdsmiljøsager	
Der er opkrævet á conto betaling på 985,00 kr. pr. sag i 2017	732 t.kr.
De faktiske udgifter til psykisk rådgivningssager udgjorde i 2017	<u>829 t.kr.</u>
Netto tilgodehavender vedr. psykisk rådgivningssager i 2017, som opkræves hos organisationerne i 2018	<u>97 t.kr.</u>
9 Gæld v/arbejdsskadesager	
Til Organisationer, hvor det faktiske antal sager er < 2/3 af anslået antal sager x 4.600 kr. pr. sag, tilbagebetales	294 t.kr.
Nettogæld v/arbejdsskadesager	<u>294 t.kr.</u>

PUNKT 5

Program for DUS' arrangement på Folkemødet 2018

Lørdag 16. juni

Arrangement: Debat

Folkemødet:

Danske Underviserorganisationers Samråd i samarbejde med Clement Kjersgaard

Stol på min faglige dømmekraft i en tid med tests og målinger

Lørdag 16. juni 2018 kl. 10.30 – 12.35

I Høiers Café

Mange pædagoger og undervisere oplever, at deres fagprofessionelle rolle og dømmekraft gennem årene er blevet – og fortsat bliver - udfordret af snævre økonomiske styringsinstrumenter og omsiggribende evalueringer fra ledelsesfilosofien i New public management. Det sker bl.a. gennem flere og flere målinger og tests, øgede krav om effektivitet og økonomiske nedskæringer.

Hvilken betydning har styringsmekanismerne for børn og unges muligheder for at trives, lære og dygtiggøre sig? Hvad skal der reelt til for at give børn og unge det bedste afsæt for at bringe Danmark i front på konkurrenceevne, velstand og livskvalitet? Er det flere tests og centralt fastsatte mål eller større frihed for de fagprofessionelle til fx at tage udgangspunkt i det enkelte barn og den enkelte unge?

PROGRAM:

Kl. 10.30 - 10.35 Velkomst ved Clement Kjersgaard

Kl. 10.35 - 11.05 Kaminpassiar ved Bertel Haarder og Marianne Jelved om fordele og ulemper ved de seneste 15-20 års uddannelsesreformer

Kl. 11.05 - 11.25 **De videregående uddannelser** med fokus på professionshøjskolerne og læreruddannelsen.

Interviewpersoner: Jenny Maria Jørgensen, fmd. for de lærerstuderende og Stefan Hermann, rektor for Professionshøjskolen Metropol.

I panel: Hans Beksgaard, næstformand i Dansk Magisterforening

Tema: ”Hvordan kan nye lærere dannes til engagerede og kreative fornyere af folkets skole, når politikerne vil bestemme alt?”

Kl. 11.25 - 11.55 **Ungdomsuddannelserne**

Interviewpersoner: Martin Ågerup, direktør for CEPOS, Jens Philip Yazdani, fmd. for DGS, og Helene Glundholt, fmd. for Erhvervsskolernes Elevorganisation.

I panel: Hanne Pontoppidan, fmd. for Uddannelsesforbundet, og Annette Nordstrøm Hansen, fmd. for GL.

Tema: ”Gi’r jagt på me’r og me’r effektivitet tab af øget social mobilitet?”
Drøftelser af hvordan omprioriteringsbidraget påvirker skolernes muligheder for generelt at iværksætte tiltag til at bryde den negative sociale arv i uddannelsessystemet og forfølge centralt fastsatte politiske målsætninger -

fx særlige indsatser for både fagligt udfordrede og fagligt talentfulde elever, styrket formativ evaluering mm.

Kl. 11.55 - 12.35 **Grundskolen og daginstitutioner**

”Samfundet betaler gildet, hvem styrer dansen?”

Temaer og deltagere:

Daginstitutionerne: Målinger og koncepter vs. evaluering og professionelt skøn

Debatpanel: Martin Ågerup, direktør CEPOS, Elisa Bergmann, fmd. for BUPL og Trine Boel Nielsen, pædagog.

Folkeskolen: Faglige mål og delmål vs. professionel dømmekraft og formål

Debatpanel: Martin Ågerup, direktør CEPOS, Anders Bondo Christensen, fmd. for DLF, og folkeskolelærer Mette Frederiksen.

Friheden til at gøre noget andet, end hvad flertallet gør

Debatpanel: Martin Ågerup, direktør CEPOS, Uffe Rostrup, fmd. for Frie Skolers Lærerforening og Stine Bossen, efterskolelærer.

Ordstyrer og facilitator: Clement Kjersgaard

PUNKT 6

Dannelse gennem fagligt engagement

Danmarks formandskab for Europarådets Ministerkomité har måske ikke har haft den store bevågenhed i offentligheden, men Europarådet har fastlagt fire overordnede mål for uddannelse, som kan inspirere den danske uddannelsesdebat og kommende lovgivning på området. Bredden i målene kan inspirere til at udvikle det danske uddannelsessystem med fokus på dannelse og et helhedsorienteret syn på uddannelse, lyder opråbet fra Danske Underviserorganisationers samråd.

Af Danske Underviserorganisationers Samråd v. Anders Bondo Christensen, formand for Danmarks Lærereforening, Elisa Rimpler Bergmann, formand for BUPL, Camilla Gregersen, formand for Dansk Magisterforening, Uffe Rostrup, formand for Frie Skolers Lærereforening, Annette Nordstrøm Hansen, formand for Gymnasieskolernes Lærereforening, Christoffer Jørgensen, formand for Handelsskolernes Lærereforening og Hanne Pontoppidan, formand for Uddannelsesforbundet

Danmark har haft formandsskabet for Europarådets Ministerkomité fra november 2017 til maj 2018. Selvom formandsskabet ikke har haft stor bevågenhed i offentligheden, er det en anledning til at løfte blikket fra de nationale dagsordner – også på uddannelsesområdet.

Europarådets fire mål for uddannelse kan opsummeres til: Anvendelige kvalifikationer til arbejdsmarkedet, opbygning af den samfundsmæssige vidensbase, uddannelse af aktive medborgere til et moderne demokrati og almen personlig udvikling af den enkelte.

De fire mål viser bredden i vores medlemmers opgave i de danske dag- og uddannelsesinstitutioner. Målene skal selvfølgelig oversættes til en dansk kontekst, men selve indholdet er ikke nyt i den danske uddannelsesdebat. Det er dog vigtigt, at vi med jævne mellemrum løfter blikket fra enkeltsagerne og ser på den samlede opgave for de danske dag- og uddannelsesinstitutioner. Når den seneste rapport fra arbejdsgiverorganisationerne om manglende arbejdskraft fra de tekniske uddannelser skævvrider uddannelsesdebatten med et ensidigt fokus på uddannelse til arbejdsmarkedet, er det vigtigt, at vi også lytter til de væsentlige internationale organisationer, der taler varmt for det brede dannelsesbegreb.

Vi tænker medborgerskab, respekt for fællesskabet og den enkeltes udvikling ind i tilrettelæggelsen af undervisningen og de pædagogiske aktiviteter. De mål kan i praksis ikke skilles ad, og de opnås gennem de professionelles konkrete arbejde i uddannelses- eller daginstitutionen - i selve måden, aktiviteterne tilrettelægges og udfoldes på. Ikke, som det ofte bliver foreslået, gennem detaljerede læreplaner eller særskilte dannelsesfag.

Det er en grundlæggende kvalitet ved det danske uddannelsessystem, at vi forstår børns, elevers, studerendes og kursisters udgangspunkt og indretter undervisningen herefter. Formålet med uddannelse er nemlig ikke blot at overføre isolerede søjler af viden. Formålet er i lige så høj grad at kvalificere måden, børn, unge og voksne forholder sig til sig selv, hinanden og verden på. Og at de har blik for, hvor og hvordan deres kompetencer og færdigheder kan anvendes. Faglighed handler ikke alene om at kunne sine tabeller. Man skal også kunne bære sin faglighed ind på en arbejdsplads eller i ens eget liv og anvende den i nye sammenhænge.

Vi bør minde hinanden om, at vi har et helhedsorienteret blik på uddannelse i Danmark. Vi har tradition for at ville danne børn, elever og kursister gennem vores arbejde. Den dannelse der fx sker gennem fagene, er således billedligt talt både den kasse af faglige kundskaber, man kan stille sig op på, og det syn man får på verden af at stille sig derop.

Familien, fodboldklubben, spejderforeningen og andre former for fællesskaber spiller også vigtige roller for den personlige udvikling til aktive medborgere i et moderne demokrati.

Uddannelsesinstitutionerne har imidlertid en særlig position, hvor dannelse tager sit udgangspunkt i den faglige undervisning og for daginstitutionernes vedkommende gennem bevidst tilrettelæggelse af pædagogiske aktiviteter. Dannelsesopgaven håndteres forskelligt i f.eks. vuggestuen og på universitetet. Fælles er dog, at vi alle steder med udgangspunkt i vores særlige faglighed omsætter politiske målsætninger til konkret undervisning og pædagogiske aktiviteter. Vi gør det i mødet med børn, elever, studerende og kursister, som har vidt forskellige faglige og sociale forudsætninger. Kvalitet i uddannelse er også at kunne løfte alle disse forskellige baggrunde og forudsætninger og ikke nøjes med en standardiseret hyldevare.

Hvis vi holder fast i bredden, får vi skabt det nødvendige fokus på det hele menneske og det hele uddannelsessystem, men det er afgørende nødvendigt for al uddannelse, at de fagprofessionelle får det fornødne råderum til at udfolde deres faglighed. OECD har påvist, at der er en direkte sammenhæng mellem de faglige resultater, eleverne opnår, og lærernes følelse af at kunne lykkes med deres opgave. På engelsk taler man om de professionelles "self-efficacy". Det begreb dækker over to ting: At man kan lykkes med sin opgave, og at man har indflydelse på sit arbejdes udførelse. Høj "self-efficacy" betyder kort sagt højt fagligt engagement. Stram målstyring og detailstyring af hverdagen risikerer derimod at svække det faglige engagement og dermed resultatet af vores medlemmers arbejde. Det skal vi tage alvorligt. Vi skal værne om det professionelle råderum i stedet for at detailstyre og standardisere hverdagen.

Lad os bruge Europarådets fire uddannelsesmål til at se mere helhedsorienteret på uddannelsespolitikken. Og lad os erkende, at både børn, unge og voksnes udvikling og uddannelse hænger uløseligt sammen med, at de igennem hele uddannelsessystemet møder dygtige professionelle med et stærkt fagligt engagement.

Danske Underviserorganisationers Samråd (DUS) er et samarbejdsforum for landets syv organisationer for undervisere indenfor børne-, ungdoms- og voksenundervisningsområdet.

DUS er stiftet i 1995 og repræsenterer cirka 176.000 undervisere.

De syv organisationer i Danske Underviserorganisationers Samråd er: BUPL, Danmarks Lærerforening, Dansk Magisterforening, Frie Skolers Lærerforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Handelsskolernes Lærerforening og Uddannelsesforbundet.